
STRATEGISCH PLAN DENDERVALLEI

ADVIESNOTA

STRATEGISCH PLAN RUIMTE
VOOR WATER

#	datum	statuut	verspreiding	wijzigingen
V 1.0	06/05/2024	definitieve versie	Vlaamse regering	

PARTNERS

De Vlaamse Waterweg nv
 Departement Omgeving
 Provincie Oost-Vlaanderen

ONDERZOEKSTEAM 2022-2024

Projectleiding & coördinatie: IMDC
 Ontwerpend Onderzoek, geïntegreerde afweging en effectenonderzoek: Tractebel
 Expertise water: IMDC
 Instrumentarium: Atelier Romain
 Communicatie & stakeholdermanagement: Billie Bonkers
 Landbouweffectenstudie: Bodemkundige dienst
 Maatschappelijke kosten & baten: VITO

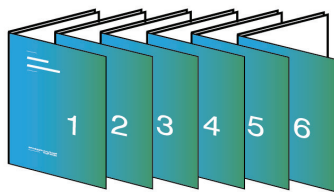
ILLUSTRATIES

Tractebel & Atelier Romain

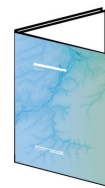

INHOUD

Leeswijzer.....	5
A. PROCEDURE	7
<hr/>	
1. Formeel en informeel.....	8
2. Inhoud van inspraak en adviezen.....	9
3. Overzicht adviesinstanties	10
B. ADVIES OP HET STRATEGISCH PLAN.....	13
<hr/>	
1. Onderzoek	14
2. Instrumentarium.....	20
3. Projectorganisatie	22
4. Gebiedsprogramma.....	24
C. ADVIES EN INSPRAAK OP HET S-MER.....	27
<hr/>	
1. Alternatieven	28
2. Beslist beleid	32
3. Valleitherstel	33
4. Waterkwaliteit.....	34
D. ADVIES PER PROJECTZONE	37
<hr/>	
Projectzone 1 Overboelare – Majoor van Lierdelaan	38
Projectzone 2 Doortocht Geraardsbergen.....	40
Projectzone 3 Boelaremeersen – De Gavers	42
Projectzone 4 De Nuchten – Jan de Coomanstraat Kwaadbroeken – Pollaremeersen.....	44
Projectzone 5 Doortocht Ninove.....	46
Projectzone 6 Walputmeersen – Weerstanderskaai	48
Projectzone 7 Pamelse meersen – Kasteelstraat	50
Projectzone 8 Regionaal Denderpark	52
Projectzone 9 Wellemeersen – Erembodegem – Aalst	54
Projectzone 10 Mespelare – Wieze – Oudegem – Dendermonde	56

+

– 1 Ambitienota

1. Situering
2. Een lezing van de Dendervallei
3. Een kompas voor de Dendervallei
4. Vervolg

– 2 Bouwstenennota

1. De bouwstenen
2. Typesituaties in de Dendervallei
3. 10 Bouwstenen voor de Dendervallei
4. Vervolg

Bijlagen

- > Verkenning alternatieven
- > Verslagnota alternatieven

– 3 Onderzoeksnota

1. Van missie naar haalbare alternatieven
2. Alternatieven in detail
3. Het geïntegreerd onderzoek
4. Het proces

– 4 Inspraaknota

1. De inspraak
2. De nieuwe alternatieven

– 5 Tussennota

1. Uitwerking alternatieven
2. Resultaat van de onderzoeken
3. Geïntegreerde afweging
4. Conclusie

– 6 Synthesenota

1. Het Strategisch Plan
2. Het geïntegreerd onderzoek
3. De geïntegreerde afweging
4. Validatie

Bijlagen

- > Watersysteemonderzoek
- > Landbouweffectenstudie
- > S-MER
- > MKBA

– Strategisch Plan

1. Het Strategisch Plan
2. Ontwikkelingsvisie met maatregelen
3. Gebiedsprogramma
4. Zeven sleutelprojecten

Bijlagen

- > Uitvoeringsprogramma 2024-2026
- > Adviesnota

LEESWIJZER

Deze Adviesnota vormt de bijlage van het Strategisch Plan Ruimte voor water Dendervallei. Het Strategisch Plan onderzocht welke de meest effectieve maatregelen en investeringen zijn om het overstromingsrisico vanuit de Dender te verminderen en hierbij ruimtelijke en maatschappelijke meerwaarden te creëren. Het Strategisch Plan legt het voorkeursalternatief vast in een geïntegreerde ontwikkelingsvisie op strategisch niveau en een gebiedsprogramma van noodzakelijke acties om uitvoering te geven aan die visie. Het gebiedsprogramma vormt een samenhangend geheel waarbij de samenhang tussen de acties en maatregelen is omschreven volgens projectzones en projecttypes.

In november 2022 werd een onderzoeksnota gepubliceerd waarin de verschillende alternatieven en uit te voeren detailonderzoeken zijn opgenomen. Met een grote informatiecampagne werd de onderzoeksnota aan de brede bevolking gepresenteerd: via infomarkten en infosessies voor de buurt, via digitale infosessies en via de website. Tijdens deze publieke raadpleging zijn heel wat reacties en suggesties van zowel bewoners als publieke instanties verzameld, zowel schriftelijk als mondeling. Deze inspraak werd samengebracht in een inspraaknota, die de basis vormden voor het verdere onderzoek.

Op 17 november 2023 legden de minister van Mobiliteit en Openbare Werken en de minister van Omgeving een voortgangsrapportage van het geïntegreerd planproces voor aan de Vlaamse Regering samen met een voorstel tot vervolgtraject richting besluitvorming en uitvoering van het gebiedsprogramma (VR 2023 1711 DOC.1533/1). Op basis van de tussentijdse onderzoeksresultaten opgenomen in de Tussennota, werd hierin voorgesteld om het voorkeursalternatief verder uit te werken op basis van het alternatief A3 'Toekomstgericht beschermen' en waarbij A4 het uitgangspunt vormt voor natuur- en landschapsherstel op lange termijn. Er werd ook voorgesteld om, naast het plan, ook de uitvoering ervan grondig voor te bereiden en een gebiedsprogramma met de acties om de visie doeltreffend uit te voeren, mee ter goedkeuring in het voorjaar 2024 voor te leggen.

In het najaar 2023 volgde een laatste publieke informatieronde over de resultaten van het geïntegreerd onderzoek en de geïntegreerde afweging via infomarkten en specifieke infosessies. Dit verliep samen met een uitgebreide overlegronde met al de betrokken besturen via de Bekkenwerking en T.OP Dender. Het ontwerp S-MER, de ontwerp Synthesenota en het ontwerp Strategisch Plan dat het voorkeursalternatief omschrijft, werden op 8 februari 2024 aan de leden van het Gebiedsgericht Thematisch Overleg (GTO) Ruimte voor Water voorgelegd voor advies tegen 13 maart 2024. Het ontwerp Strategisch Plan is op 21 februari 2024 ter bespreking en advisering voorgelegd aan het Bekkenbestuur met focus op de ontwikkelingsvisie, en op 22 maart 2024 aan de stuurgroep van T.OP Dender met focus op het gebiedsprogramma en de gefaseerde uitvoering.

Het ontwerp S-MER werd tussen 22 december 2023 en 5 april 2024 voorgelegd aan de adviesinstanties voor formeel advies. Het ontwerp S-MER werd tevens onderworpen aan een publieke raadpleging. Deze publieke raadpleging liep van 22 januari 2024 tot en met 22 maart 2024.

Doel van de 'Adviesnota'

Deze Adviesnota wil een antwoord bieden op zowel de formele als informele inspraak en adviezen die tijdens deze informatieronde werden aangeleverd. Een deel van de inspraak heeft geleid tot aanpassingen in het Strategisch Plan of de beslissing Vlaamse Regering. Een ander deel van de inspraak valt buiten de huidige scope van de beslissing VR, maar is waardevol genoeg om mee te nemen in het vervolgtraject. Ook deze inspraak komt in deze nota aan bod.

Voor de opmaak van het Strategisch Plan werd ingezet op een brede participatie, zowel van de burgers, de betrokken gemeenten als de adviesinstanties. Er wordt daarbij geen formele procedure gevolgd. Dat wil zeggen dat er ook geen juridisch vastgelegde regels zijn met betrekking tot advisering en inspraak.

Parallel aan de opmaak van het Strategisch Plan werd een Strategisch Milieueffectenrapport (S-MER) opgemaakt. De opmaak van dit S-MER volgt de formele plan-MER-procedure, waarbij wel formele stappen dienen te worden gezet.

A. PROCEDURE

B. ADVIES OP HET STRATEGISCH PLAN

C. ADVIES EN INSPRAAK OP HET S-MER

D. ADVIES PER PROJECTZONE

1. FORMEEL EN INFORMEEL

Het ontwerp S-MER, de ontwerp Synthesenota en het ontwerp Strategisch Plan dat het voorkeursalternatief omschrijft, werden op 8 februari 2024 aan de leden van het Gebiedsgericht Thematisch Overleg (GTO) Ruimte voor Water voorgelegd voor advies tegen 13 maart 2024. Het ontwerp Strategisch Plan is op 21 februari 2024 ter bespreking en advisering voorgelegd aan het Bekkenbestuur met focus op de ontwikkelingsvisie, en op 22 maart 2024 aan de stuurgroep van T.OP Dender met focus op het gebiedsprogramma en de gefaseerde uitvoering. Aan de leden van het bekkenbestuur werden door de voorzitter van het bekkenbestuur, Mevr. Carina Van Cauter, Gouverneur, gevraagd om het ontwerpadvies rond vier punten vanuit het bekkenbestuur te onderschrijven en waar nodig aan te vullen:

- **Advies op het Strategisch Plan:** Principiële goedkeuring van het Strategisch Plan als basis en kader voor toekomstige beslissingen over beleid en investeringen
- **Advies op de Synthesenota & strategisch MER:** Principiële goedkeuring van onderbouwend onderzoek om tot Strategisch Plan als voorkeursalternatief te komen
- **Advies m.b.t. Uitvoering:** Het Strategisch Plan Ruimte voor Water voorziet een projectmatige uitvoering, waarbij samen met de beschermingsmaatregelen maximaal meerwaarden worden gerealiseerd. Om dit te realiseren, wordt aan de Vlaamse Regering en de Provincie Oost-Vlaanderen gevraagd om te investeren in procescapaciteit, programmaregie en projectregie. Daarenboven worden stappen verwacht inzake thema's zoals het vergunningenplatform en handhavingsbeleid, specifiek in de Dendervallei.
- **Advies m.b.t. Investering:** voor (sleutel) projecten van het gebiedsprogramma van het Strategisch Plan moeten voldoende budgetten voorzien worden ter uitvoering.

Alle betrokken gemeenten (college van burgemeester en schepenen) en de meerderheid van de andere leden van het bekkenbestuur gaven tijdig een advies.

Het ontwerp S-MER werd onderworpen aan een publieke raadpleging volgens de plan-MER procedure. Deze publieke raadpleging liep van 22 januari 2024 tot en met 22 maart 2024. Tegelijkertijd werd ook aan de adviesinstanties gevraagd om formeel advies te geven op het S-MER (22 december 2023 tot 5 april 2024). De inspraak en adviezen werden overgemaakt aan het Team Omgevingseffecten en de betrokken m.e.r.-deskundigen. Het Team Omgevingseffecten heeft de kwaliteit van het aangepaste ontwerp S-MER beoordeeld en getoetst aan de richtlijnen die zij hebben opgesteld. De kwaliteitsbeoordeling S-MER werd ontvangen op 26 april 2024.

2. INHOUD VAN ADVIEZEN EN INSPRAAK

Het traject dat werd afgelegd met de adviesinstanties en de informele publieksinformatiemomenten die daarrond werden georganiseerd, hebben betrekking op het Strategisch Plan als geheel. Daarbij alle verschillende deelonderzoeken, die werden gebundeld in de synthesesnota, de selectie van een voorkeursalternatief, de gebiedsvisie als het gebiedsprogramma aan bod. Aan de leden van het bekkenbestuur werd dan ook gevraagd om dit geheel te adviseren.

Het (formele) advisering en inspraak op het S-MER behandelen enkel de vergelijking van de alternatieven en de wijze waarop ze in het S-MER werden onderzocht. Inspraak of adviezen die buiten deze scope vallen kunnen door het Team Omgevingseffecten niet meegenomen worden in hun advies richting de ontwerpers van het S-MER, maar werden desalniettemin meegenomen in de bredere inspraak rond het Strategisch Plan.

Zoals hiervoor aangegeven werd aan de adviesinstanties gevraagd om advies te geven op vier punten. De overgrote meerderheid van de adviesinstanties steunde de vier adviesvragen van het bekkenbestuur. Enkel de gemeente Denderleeuw een negatief advies met name voor wat betreft de keuze voor A3 als uitgangspunt voor het voorkeursalternatief. De keuze om gebouwen (op termijn) te verwijderen langs de Kasteelstraat wordt niet door het college onderschreven.

Een positief advies betekent geenszins dat er geen opmerkingen of aanbevelingen werden geformuleerd. Het zijn deze opmerkingen die verder in deze nota aan bod komen.

3. OVERZICHT ADVIESINSTANTIES

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de adviesinstanties die om advies werden gevraagd. Het aantal adviesinstanties voor het S-MER is groter dan de organisaties die via het bekkenbestuur om advies werd gevraagd op de synthesenota en het Strategisch Plan. Een aantal adviesinstanties gaven schriftelijk aan dat ze geen advies zouden leveren.

Adviesinstantie	Strategisch Plan	S-MER	Synthesenota
Stad Geraardsbergen	V	V	V
Stad Ninove	V	V	X
Gemeente Roosdaal	V	X	V
Gemeente Liedekerke	V	V	V
Gemeente Denderleeuw	V	V	V
Gemeente Affligem	V	V	X
Stad Aalst	V	V	V
Gemeente Lebbeke	V	V	V
Gemeente Dendermonde	V	V	V
Provinciebestuur Oost-Vlaanderen	V	V	V
Provinciebestuur Vlaams-Brabant	X	X	X
Agentschap Natuur en Bos – Oost-Vlaanderen	V	V	V
Agentschap Natuur en Bos – Vlaams-Brabant	X	X	X
Agentschap Onroerend Erfgoed	X	V	X
Departement MOW	X	X	X
Agentschap Wegen en Verkeer – Oost-Vlaanderen	X	X	X
Agentschap Wegen en Verkeer – Vlaams-Brabant	X	X	X
De Lijn		X	
Departement Landbouw en Visserij – Oost-Vlaanderen	V	V	X
Departement Landbouw en Visserij – Vlaams-Brabant	X	X	X
VLM Regio Oost (Limburg, Antwerpen en Vlaams-Brabant)	X	X	X
VLM Regio West (West- en Oost-Vlaanderen)	V	V	V

Legende

Gaf geen advies	X
Liet schriftelijk weten geen advies te zullen geven	X
Gaf advies	V

Adviesinstantie	Strategisch Plan	S-MER	Synthesenota
VMM	V	V	V
Departement Omgeving, Team Externe Veiligheid		X	
Departement Omgeving (i.v.m. erosieproblematiek)		X	
CIW		V	
OVAM, Afdeling Bodembeheer		V	
Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid		X	
Agentschap Ondernemen en Innoveren		X	
Team Vlaamse Bouwmeester		X	
Sport Vlaanderen		V	
Infrabel		X	
NMBS		X	
Fluxys		V	
Elia		X	
Agentschap Wonen-Vlaanderen, afdeling woonbeleid		X	
Wallonië (SRPW)		X	
Climaxi		V	
Raldes		V	
Milieufront Omer Wattez		V	
Burgers/ bedrijven		V	

De adviezen die werden gegeven op het Strategisch Plan vormen de formalisering van een lang en intens overlegtraject met alle betrokkenen. De grote meerderheid van de adviezen onderschrijven het gevolgde onderzoekstraject en de keuze voor het voorkeursalternatief. De advisering legt dan ook de nadruk op de inhoud van het Strategisch Plan zelf en de uitvoering ervan. Alle actoren wijzen op de noodzaak om snel werk te maken van het Strategisch Plan en hiervoor de komende jaren de nodige mensen en middelen te voorzien.

A. PROCEDURE

**B. ADVIES OP HET
STRATEGISCH PLAN**

C. ADVIES EN INSPRAAK
OP HET S-MER

D. ADVIES PER
PROJECTZONE

1. ONDERZOEK

– Erfgoed

Er wordt gevraagd om rekening te houden met de impact op onroerend erfgoed. Dit omvat zowel het verstoren van archeologische sites (zowel fysiek als het verstoren van de mogelijkheden tot publieksontsluiting), het verstoren van (kleine) landschapsrelicten en -elementen zoals historische (knot)bomenrijen, perceelstructuren, voetwegen, hagen, individuele bomen, traditionele landschappen, etc. Een ander belangrijk aandachtspunt is zijn zichtassen van historische tuinen, kasteelparken, etc. Daarbij dient een abstractie te worden gemaakt van het gegeven of deze al dan niet beschermd zijn of opgenomen zijn in de inventaris OE, maar dient te worden beoordeeld o.b.v. de erfgoedwaarde. Daarnaast dient ook rekening te worden gehouden met industrieel erfgoed bv. de spoorwegbruggen.

Bij de opmaak van het Strategisch Plan en het S-MER werd **aandacht besteed aan de aanwezigheid van onroerend erfgoed**. Omdat het plan keuzes maakt op strategisch niveau kon nog geen uitspraak gedaan worden over de exacte impact op de genoemde erfgoedwaarden. Bij de verdere uitrol van de verschillende maatregelen is aandacht voor erfgoed zeker aan de orde. Voor erfgoedwaarde met overstromingsrisico wordt een aanpak op maat voorzien. Daarbij dient gezocht te worden naar een evenwicht tussen de te nemen maatregel en de erfgoedwaarde.

– Inzicht in de uitgevoerde modellering

Heel wat insprekers stellen zich vragen bij de wijze waarop de watermodellering is uitgevoerd en vragen meer inzicht in de resultaten.

Meer uitleg over het watermodel is opgenomen in het '**Rapport Watermodellering**', dat als bijlage bij het Strategisch Plan is toegevoegd.

Er bestaat niet één 'watermodellering' van het Strategisch Plan. Gedurende het gehele traject zijn heel wat verschillende doorrekeningen gebeurd, met name om het effect van de verschillende maatregelen op het overstromingsrisico na te gaan. Tegelijkertijd werd het model verder verfijnd, bv. door aanpassingen aan de situatie op het terrein. Het resultaat van de watermodellering is dus niet één kaart, maar een hele bundel modelleringen die voor verschillende doelen werden ingezet.

– Reductie van de watertoevoer uit Wallonië met 25 %

Bij het modelleren van de verschillende alternatieven is een scenario doorgerekend dat rekening houdt met een mogelijke reductie van het bovenstrooms debiet van 25 %. Heel wat insprekers stellen zich hier vragen bij.

Die reductie is **doorgerekend als 'scenario'**. Dit is een veelgebruikte techniek om na te gaan wat het mogelijk effect is van een ingreep die buiten een plan of project ligt. Dat wil echter niet zeggen dat men er ook vanuit gaat dat ik ook werkelijk zal gebeuren. Alle basisberekeningen -die gebruikt werden voor het vergelijken van alternatieven en het ontwikkelen van maatregelen, houden rekening met hogere afvoeren, onder meer ten gevolge van klimaatverandering. Het doorrekenen van dit scenario heeft geleerd dat zelfs met een dergelijke reductie, de maatregelen uit het Strategisch Plan noodzakelijk zijn. En omgekeerd, ook zonder een lagere afvoer vanuit Wallonië zijn de maatregelen uit het Strategisch Plan voldoende effectief. Deze reductie is dus niet noodzakelijk.

De **beschrijving werd aangepast** in de synthesesnota, bij nazicht van de teksten is vastgesteld dat de wijze waarop dit scenario werd beschreven bijgedragen heeft tot de verwarring hieromtrent.

– Compensatie van ruimteinname door beschermingsdijken

De inname van ruimte voor water door de aanleg van de beschermingsdijken wordt niet gekwantificeerd in het Strategisch Plan. Deze inname zou gecompenseerd worden door 250 000 m³ extra bergingscapaciteit door het afgraven van historisch opgehoogde gronden en woningen.

Het innemen van bergingscapaciteit door beschermingsmaatregelen zoals dijken is een belangrijk aandachtspunt. In het Strategisch Plan werd een **indicatieve berekening** toegevoegd die toelaat om de impact in te schatten. Omdat noch de locatie, noch afmetingen van de dijken bekend zijn is verdere verfijning noodzakelijk. Wel staat vast dat de inname slechts een fractie is van de extra ruimte die in de vallei wordt gecreëerd door het afgraven van opgehoogde terreinen.

– Impact op de Kasteelstraat (CBS Denderleeuw)

Het doelbewust laten overstromen van belangrijke dwarslinten als verbindingsas is vanuit maatschappelijk oogpunt, alsook vanuit bouwtechnisch oogpunt niet wenselijk. Ook zal dit voor heel wat schade aan wegenis en onderbouw (incl. riolering) zorgen. Er wordt slechts verwezen naar twee events in 2002/2003 en 2010. De overstromingsgevoeligheid van de Kasteelstraat is immers quasi onbestaande.

Het Strategisch Plan **verhoogt de overstromingskansen van de Kasteelstraat niet.**

De Kasteelstraat blijft immers in haar huidige vorm bestaan. De maatregelen zijn er enkel op gericht om zoveel mogelijk woningen te beschermen. Daarvoor is het echter noodzakelijk om een aantal gebouwen op termijn te verwijderen.

Het Strategisch Plan houdt **niet enkel rekening met recente overstromingen**. Zoals uit de (vernieuwde) watertoetskaart blijkt is de Kasteelstraat en de bebouwing wel degelijk overstromingsgevoelig, ook pluviaal. Het beschermen van de Kasteelstraat voor overstromingen vanuit de Dender is bijgevolg nietafdoende. Het bouwen van dijken zou het effect van pluviale overstromingen nog vergroten. Bovendien wordt rekening gehouden met klimaatverandering. Het Strategisch Plan wil ook beschermen tegen extreme overstromingen (T100), waarmee in het huidige beschikbaar kaartmateriaal geen rekening wordt gehouden.

De lagere overstromingskansen voor gebouwen in de Kasteelstraat is deels het **gevolg van (ongewenste) terreinophogingen**. Om een goed functionerend watersysteem te hebben is het herstellen van een stuk van de vallei noodzakelijk.

– Meer aandacht voor zijwaterlopen

Verschillende adviezen wijzen op de noodzaak om meer aandacht te hebben voor de rol van de zijwaterlopen, zowel als oorzaak voor overstromingen als voor wat betreft hun rol in de toekomstige ontwikkeling van de Dendervallei. Daarnaast wordt gevraagd om het watersysteem van de vallei als geheel in ogenschouw te nemen.

Vanuit de doelstellingen van het Strategisch Plan werd in eerste instantie aandacht besteed aan de Dender zelf. Het inzetten op **integraal waterbeheer voor de hele vallei** is echter als ambitie opgenomen in het Strategisch Plan. Daar waar de overstromingen vanuit de Dender als uitgangspunt werden genomen, werd al snel duidelijk dat het Strategisch plan enkel zin heeft wanneer ook maatregelen worden genomen op de flanken (Werf 2 van Top Dender) en alle waterbeheerders betrokken worden bij de verdere uitwerking van het Strategisch Plan.

Het plan zelf bevat reeds **een aantal ingrepen op de zijwaterlopen**, wanneer die ingrepen direct een gevolg zijn de keuzes binnen het Strategisch Plan (bv. Bellebeek en Molenbeek-Zandbergen). De waterbeheerders (gemeenten, provincies, Vlaanderen) hebben allen de ambitie onderschreven om de komende jaren extra in te zetten op de problematiek van zowel verdroging als overstromingen. Het gebiedsprogramma geeft al een eerste aanzet tot de maatregelen die hiervan het gevolg zijn.

In het uitvoeringsprogramma 2024-2026 zijn maatregelen opgenomen voor de **versnelde uitvoering van bovenstroomse maatregelen**. Concreet worden bijkomende middelen voorzien voor de uitvoering van enkele acties, die kaderen binnen Werf 2 van T.OP Dender, die inzet op de realisatie van een samenhangend en klimaatadaptief groenblauw netwerk op de Denderflanken. Het gaat ondermeer om het project bovenstrooms bufferen van water én sediment, de natuurinrichting Markvallei en Raspaillebos en het ondersteunen van lokale quick wins die bijdragen aan het bufferen van water op de Denderflanken. Daarenboven wordt er de komende jaren bij de uitvoering van het Actieprogramma 1.0 Groenblauwe Denderflanken verder ingezet op maatregelen die water bufferen en vertraagd afvoeren.

– Landbouw

Het departement Landbouw en Visserij onderschrijft in het algemeen de keuze voor de alternatieven A3/A4. Omdat het echter onduidelijk is wat de mogelijke impact op landbouw van de verschillende maatregelen en de zogenaamde meerwaarden zal zijn, is het belangrijk dat dit grondig onderzocht wordt bij het verder onderzoek. Impact op landbouw dient waar mogelijk vermeden te worden, en waar aantoonbaar onvermijdelijk en noodzakelijk, gemilderd wordt.

Gezien meersen van nature overstroombare graslanden zijn, is de impact op landbouw aanvaardbaar en combineerbaar met graslandgebruik, op voorwaarde dat de frequentie en duur van de overstromingen beperkt is en voornamelijk in de winter plaatsvindt. Het is belangrijk om in het verder onderzoek de impact van de overstromingen op landbouw duidelijk in beeld te brengen. Bij het creëren van de meerwaarden pleiten wij voor het behoud van de landbouwfunctie waar die op vandaag aanwezig is.

Het Strategisch Plan doet **geen uitspraken over wijzigingen in landgebruik**, met uitzondering van die locaties waar ingrepen worden voorzien. Het Strategisch Plan vertrekt vanuit ambities die reeds eerder werden geformuleerd, bv. in natuurrichtplannen. De impact van overstromingen op bestaande landbouwactiviteit wijzigt niet door de keuze voor een overstroombare vallei. Het eventueel wijzigen van overstromingsregimes door bv. het verlagen van dijken zal enkel gebeuren indien dit vanuit het toekomstige landgebruik is gewenst en indien de waterkwaliteit dit toelaat. Bij de gebiedsgerichte uitrol van het Strategisch Plan dient zeker rekening gehouden te worden met de wensen vanuit de landbouwsector.

Wij vragen bijzondere aandacht voor de invloed op de agrarische structuur en de individuele landbouwer door bijkomende grondinname of gebruiksbeperkingen:

- *Inname van landbouwgrond voor infrastructuur, zoals waterbuffers, groenbuffers, fietssnelwegen, dijken ... alsook het verder uitbouwen, verbeteren van bestaande infrastructuur*
- *Het ontstaan van restpercelen die niet meer interessant zijn voor de professionele landbouwer*
- *Natuurcompensaties opgelegd bij ruimte-innames kunnen indirect een bijkomende inname van landbouwpercelen met zich meebrengen, net zoals de aanleg van extra afgescheiden fietspaden een eventueel grachtensysteem.*
- *Gebruiksbeperkingen (bv bemesting, verplicht aanhouden van grasland, ...) geven een waardevermindering voor landbouwgronden.*

Verder detailonderzoek dient te gebeuren in functie van de realisatie van het Strategisch Plan. De landbouweffectstudie die in het kader van het Strategisch Plan werd opgemaakt, onderzoekt de effecten op de landbouw als geheel. Uitspraken over de vermelde effecten kunnen alleen op projectniveau en in overleg met de betrokken actoren.

– Beschikbaar kaartmateriaal

Het is belangrijk voor de stakeholders om voor het beleid bruikbaar planmateriaal te beschikken zodat op perceelsniveau de maatregelen kunnen bepaald worden. Zijn er kaarten op een bruikbare en duidelijk leesbare schaal voorhanden? Zo neen, wanneer zullen deze kaarten ter beschikking zijn?

Er zal een **GIS-loket voor stakeholders** worden opgemaakt met het benodigde kaartmateriaal. Het bepalen van maatregelen op perceelsniveau maakt deel uit van de verschillende acties en planprocessen die in het Strategisch Plan en het actieprogramma worden vastgelegd.

– Digitale inventarisatie waterinfrastructuur (CBS Geraardsbergen)

Er dient direct ingezet te worden op overkoepelende digitale inventarisatie van alle waterinfrastructuren die op termijn als operationele tool kan fungeren om bij huidige wateroverlast zo adequaat mogelijk op te treden.

In het uitvoeringsprogramma 2024-2026 is een **inventarisatie van eigendoms- en beheersstructuur van bestaande dijken** opgenomen voor de Boelaremeersen. Dit onderzoek wordt samen uitgevoerd met het ecohydrologisch onderzoek van de meersen en verkenning van quick wins.

2. INSTRUMENTARIUM

– Geen vergunningen meer in overstromingszones

Om de veiligheid van de inwoners te verzekeren is het absoluut noodzakelijk dat er geen nieuwe omgevingsvergunningen meer uitgereikt worden in overstromingszones. Een degelijke Vlaamse wetgeving op regionaal niveau moet ons verder behoeden van de aanpak uit het verleden, waarbij gemeentebesturen te pas en te onpas toch nog vergunningen uitreiken voor allerlei bouwsels: industrie, woongebieden, recreatieterreinen.

Het Strategisch plan heeft **geen directe rechtsgevolgen** en heeft daarom ook geen directe impact op de mogelijkheid om omgevingsvergunningen te verlenen. Het Vergunningenplatform dat momenteel reeds bestaat zorgt er wel voor dat alle aanvragen door alle bevoegde instanties grondig worden bekeken en geadviseerd. Waar mogelijk kunnen ongewenste (ver) bouwprojecten ongunstig worden beoordeeld op basis van het Strategisch Plan Ruimte voor Water als beleidsmatig gewenste ontwikkeling (BGO). Om tot een echt bouwverbod te komen is het noodzakelijk om planologische initiatieven te nemen, zoals dit ook voorzien wordt voor de sleutelgebieden. Daarnaast wordt budget voorzien om slecht gelegen percelen en gebouwen te verwerven.

– Noodzaak aan systematische handhaving

Vanuit verschillende adviesinstanties wordt gewezen op de noodzaak van een systematische handhaving. Zowel op het vlak van (bijkomende) verharding als onverharde terreinen kunnen ongewenste en/of ongekende ontwikkelingen (o.a. een veranderende landbouw waarbij bv. weiland op steile valleiflanken wordt omgezet naar akkerland) de gemodelleerde resultaten en dus het bereiken van de doelstellingen parten spelen.

Er is een nieuw valleibreed project toegevoegd aan het Strategisch Plan: **Vergunningenplatform en gebiedsgerichte handhaving**. De geopperde handhavingsdoelstellingen overstijgen immers het gemeentelijk niveau. Met een intergemeentelijke aanpak wordt kennis makkelijk uitgewisseld kunnen operationele schaalvoordelen worden benut. De verschillende bevoegde handhavers (gemeenten en het gewest) duiden één gezamenlijke handhaver (of team van handhavers) aan. Deze handhaver werkt een gebiedsgerichte aanpak uit voor de handhaving van overtredingen in het overstromingsgebied.

– Vraag naar krachtige instrumenten

In het advies op het Strategisch Plan wordt de nadruk gelegd op de noodzaak om de maatregelen van het Strategisch Plan door te vertalen naar krachtige bovenlokale juridische instrumenten. Daarbij wordt specifiek verwezen naar de wrijving tussen de bestaande regelgeving en de doelstellingen inzake het 'bestuderen van de overstromingsruimte' in het Strategisch Plan.

In het Strategisch Plan wordt de inzet van krachtige en bovenlokale juridische instrumenten onderschreven. Om tuinen veilig overstroombaar te maken zal een **stedenbouwkundige verordening** worden opgesteld op maat van de overstromingsruimte in de Dendervallei. Door verbodsbepalingen op te nemen in deze verordening kunnen bepaalde vrijstellingsregels (zoals de aanleg van verhardingen) ingeperkt worden.

Om ervoor te zorgen dat dergelijk project niet met verschillende snelheden gebeurt, is een sterke **projectcoördinatie** vereist. In het Strategisch Plan wordt dan ook voorgesteld dat het onderzoek naar en de opmaak van dergelijke verordening gecoördineerd wordt vanuit de programmaregie van het gebiedsprogramma. Daarbij zal het noodzakelijk zijn om de zogenaamde 'modelverordening' af te toetsen met de verschillende gemeenten.

– Nood aan verbindende regelgeving

In het advies op het Strategisch Plan wordt de noodzaak aangestipt om in te zetten op verbindende regelgeving in de hele Dendervallei. Om de solidariteit tussen de hoger gelegen gemeenten en de gemeenten langs de Dender te bewerkstelligen, moeten er overkoepelende maatregelen voor de hele Dendervallei verankerd worden. Deze maatregelen ontbreken in het Strategisch Plan.

Binnen de opmaak van het Strategisch Plan zelf zijn deze **bronmaatregelen niet nader onderzocht** noch is er onderzoek gebeurd om deze door te vertalen naar juridische instrumenten. Dit gebeurt wel door de waterbeheerders in kader van hun regulier beleid en in de parallele trajecten zoals 'Werf 2 Groenblauwe Denderflanken' van het Territoriaal Ontwikkelingsprogramma Dender (T.OP Dender). Daarbij is het uiteraard belangrijk dat het gebiedsprogramma van het Strategisch Plan wordt afgestemd om de gebiedsprogramma's van trajecten die inzetten op water vasthouden op de flanken.

– Landinrichting als instrument voor de ecohydrologische optimalisatie van de meersen

VLM stelt in hun advies voor het instrument landinrichting in te zetten om delen van het Strategisch Plan op het terrein uit te voeren.

Voor de meersengebieden met een complexere juridisch-planologische context en eigendomsstructuur dient er een **instrumentenafweging** gemaakt te worden. Afhankelijk van de noodzakelijke verwervings-, inrichtings- en beheerswerken wordt per (clusters van) meersengebied(en) een inrichtingsnota (**procedure landinrichting spoor 2**) opgemaakt. In andere gevallen kan er ook gekozen worden om een natuurinrichtingsproject vast te stellen om het inzetten van de noodzakelijke instrumenten mogelijk te maken.

3. PROJECTORGANISATIE

– Garantie over continuïteit van het Strategisch Plan

De meeste lokale en bovenlokale stakeholders onderschrijven de nood aan garanties over de continuïteit en kwaliteit van de uitvoering van het gebiedsprogramma van het Strategisch Plan. Het wordt belangrijk geacht dat de uitvoering projectmatig en op een geïntegreerde manier gebeurt waardoor samen met de beschermingsmaatregelen maximaal meerwaarden worden gerealiseerd.

Er wordt aan de Vlaamse regering gevraagd om samen te voorzien in:

- Investering in procescapaciteit, programmaregie, projectregie
- Samenwerkingsstructuur
- Vergunningenplatform, Handhavingsbeleid...

Om te kunnen anticiperen op bovenstaande, is een **uitvoeringsprogramma 2024-2026 toegevoegd** aan het Strategisch Plan met een gefaseerd stappenplan en uitgewerkte samenwerkings- en bestuursstructuur. Dit stappenplan omvat op basis van het overleg, draagvlak en prioritering, ook enig realisme inzake de voortgang, haalbaarheid en beheersbaarheid van de uitvoering van de verschillende projecten. Het stappenplan legt de verdere gezamenlijke weg vast naar realisatie met een focus op de acties die vanuit het Strategisch Plan zelf moeten worden geïnitieerd. Het is niet alleen een plan voor actie maar ook een verbintenis van de betrokken overheidsinstanties om de nodige middelen tijdig te alloceren en de geplande maatregelen actief te ondersteunen. De succesvolle uitvoering hiervan zal significant bijdragen aan het duurzaam en integraal beheer van water in de regio en dient als een model voor effectieve regionale planning.

Voor de eerste fase 2024-2026 ligt een **concreet uitvoeringsprogramma** voor waartoe de huidige betrokken overheden zich engageren. Dit eerste uitvoeringsprogramma bundelt de acties die uiterlijk in de periode 2024-2026 aanvang of uitvoering moeten vinden. De lijst van acties is gebaseerd op het onderzoek en overleg, waarbij inzichten over draagvlak en haalbaarheid van de gewenste investeringen bij de betrokken besturen een belangrijke rol spelen. De goedkeuring en implementatie van het Uitvoeringsprogramma 2024-2026 door de Vlaamse Regering zullen

essentieel zijn om te verzekeren dat de Dendervallei beschermd wordt tegen toekomstige overstromingsrisico's en zal tegelijkertijd ecologische en socio-economische voordelen stimuleren. Deze gestructureerde aanpak garandeert dat acties, vanuit de integrale aanpak, tijdig, effectief en met de nodige afstemming worden ingezet, waarmee een veerkrachtige toekomst voor het gebied wordt veiliggesteld.

Het Uitvoeringsprogramma 2024-2026 omvat ook een voorstel voor **processtructuur** dat verder bouwt op de werking van het Strategisch Plan vandaag en de adviezen volgt om de verankering in T.OP Dender door te zetten (Werf 1) in samenhang met de Bekkenwerking. In de stuurgroep van T.OP Dender zijn de betrokken overheden van het Strategisch Plan politiek vertegenwoordigd. Als vertrekpunt wordt deze stuurgroep ingezet als bestuursstructuur van het Strategisch Plan waaraan de programmacoördinator halfjaarlijks rapporteert over de voortgang. In overleg met de betrokken actoren kan de programmacoördinator de processtructuur verder operationaliseren en een voorstel voor bijsturing uitwerken. Hierbij wordt rekening gehouden met bestuurlijke aanbevelingen uit het advies Weerbaar Waterland en de hervorming en overdracht van het waterloopbeheer aan Waterschappen.

– Uitvoering beslist beleid

Het Strategisch Plan gaat uit van de uitvoering van het stuwenprogramma, de opwaardering van de Dender tussen Aalst en Dendermonde en de stroomopwaartse maatregelen op de Denderflanken. Verschillende stakeholders achten het noodzakelijk dat de uitvoering van deze projecten wordt bevestigd in het besluit van de Vlaamse regering over het Strategisch Plan én dat de nodige middelen worden voorzien.

Het uitvoeren van beslist beleid m.b.t. de Dender is een **cruciale randvoorwaarde** voor de succesvolle uitvoering van het Strategisch Plan, met in de eerste plaats het stuwenprogramma en de opwaardering van de Dender tussen Aalst en Dendermonde. Ook de uitvoering van het beslist beleid i.k.v. het Natuurrichtplan Dendervallei, en het uitvoeren van beslist beleid m.b.t. acties met positieve impact op het bovenstreams ophouden van water, zoals onder meer geborgen in Werf 2 van T.OP Dender 'Groenblauwe Denderflanken', hebben een belangrijke meerwaarde voor de doelstellingen van het Strategisch Plan.

Vanuit het Strategisch Plan wordt de **versnelde uitvoering** van het beslist beleid nagestreefd en mee opgevolgd of geagendeerd.

– Extra middelen voor lokale administraties

Aangezien er veel ingrepen dienen te gebeuren op grondgebied van lokale besturen en ook een actieve rol wordt gevraagd, wordt extra capaciteit of budget gevraagd vanuit lokale besturen. Ook na afronden van de projecten zal er blijvend inzet gevraagd worden, zoals handhaving (vb. overstroombare tuinen, niet vergunde verhardingen), wat momenteel niet ingebed zit in de reguliere werking.

Om hieraan tegemoet te komen is in de geraamde begroting in totaal **1 VTE voorzien als extra capaciteit om de lokale overheden bij te staan** in het opvolgen en integreren van de verschillende projecten met het lokaal omgevingsbeleid. In de eerste uitvoeringsfase geldt dit in het bijzonder voor de stad Geraardsbergen waarvoor 0,5 VTE is geraamd.

– Provincie Vlaams-Brabant

Drie van de betrokken gemeenten zijn gelegen in de provincie Vlaams-Brabant. Hoe zal het Provinciebestuur van Vlaams-Brabant betrokken worden in de uitvoering van het Strategisch Plan?

Doorheen de opmaak van het Strategisch Plan maakte de administratie van de Provincie **deel uit van het GTO** en werd er meermaals bilateraal overlegd.

Het Provinciebestuur van Vlaams-Brabant is ook **vertegenwoordigd in het Bekkenbestuur**. De Provincie Vlaams-Brabant gaf in 2023 een advies op de alternatievennota, maar leverde geen advies op het Strategisch Plan en de bijhorende S-MER

De programmaregie van T.OP Dender zal het Strategisch Plan, net als het Actieprogramma Groenblauwe Denderflanken agenderen bij de deputatie van Vlaams-Brabant en in dialoog gaan rond met het Provinciebestuur rond de uitvoering van het Strategisch Plan. **De Provincie Vlaams-Brabant is en blijft ook welkom om in dit opzicht toe te treden tot de werking en stuurgroep van T.OP Dender.**

4. GEBIEDSPROGRAMMA

– Projecten in gebiedsprogramma

Vanuit verschillende gemeenten wordt aangegeven dat er meerdere initiatieven of projecten op hun grondgebied lopende zijn of dat deze in de toekomst zullen worden opgestart. Hierbij komt de vraag om deze projecten op te nemen in het gebiedsprogramma van het Strategisch Plan vanwege de sterke ruimtelijke link met het Strategisch Plan.

Het gebiedsprogramma in zijn huidige vorm is het **resultaat van het geïntegreerd onderzoek voor de Dendervallei tussen Geraardsbergen en Denderleeuw**. Hier werden verschillende alternatieven afgewogen om een geschikt pakket aan maatregelen naar voor te schuiven. Deze maatregelen gaan telkens uit van de tweeledige missie van het Strategisch Plan, namelijk het verminderen van het overstromingsrisico gekoppeld aan het realiseren van ruimtelijke meerwaarden. Uitgaande van het gekozen voorkeursalternatief werd een set aan maatregelen voorgesteld die bijdragen tot deze tweeledige missie. Deze maatregelen werden onder de vorm van projecten gebundeld in een gebiedsprogramma.

Zowel in projectzone 8, 9 en 10 werden **na de inspraak- en adviesronde projecten toegevoegd** of werden acties geïntegreerd in projecten die al in het gebiedsprogramma waren opgenomen. Het betreft projecten en acties die bijdragen tot de tweeledige missie van het Strategisch Plan. Het gaat o.m. om het parallelle project 'WORG Spinnewiel en Maaimeersbeek' in Affligem, Osbroek – Gerstjens in Aalst en het parallelle project Denderbellebroek in Lebbeke.

Indien er een **sterke ruimtelijke samenhang** is met het toepassingsgebied van het Strategisch Plan kunnen vanaf de operationalisering bijkomende parallelle projecten worden opgenomen in het gebiedsprogramma. In overleg met de programmacoördinator kan de samenhang tussen het parallelle project en de andere projecten in het gebiedsprogramma onderzocht worden. Hierrond kunnen afspraken gemaakt worden om de uitvoering van de projecten op elkaar af te stemmen.

– Werf 2 T.OP Dender: Groenblauwe Denderflanken

Vanuit verschillende adviesinstanties wordt het belang van 'Werf 2 Groenblauwe Denderflanken' van het Territoriaal Ontwikkelingsprogramma Dender (T.OP Dender) benadrukt. De afstemming met Werf 1 is noodzakelijk om tot een integrale oplossing voor de overstromingsproblematiek te komen.

Binnen T.OP Dender blijft een **coördinerende, ondersteunende en overkoepelende rol behouden voor de programmaregie T.OP Dender** om de afstemming met andere uitvoeringstrajecten of werven te verzekeren. In het bijzonder met Werf 2 welke focust op de uitvoering van groenblauwe maatregelen op de Denderflanken om mede de afvoer van het hemelwater te vertragen. De programmacoördinator van het Strategisch Plan is aanspreekpunt voor de regie van T.OP Dender in functie van een constructieve wisselwerking tussen de Werven, communicatie & financiering T.OP Dender.

In het uitvoeringsprogramma 2024-2026 zijn maatregelen opgenomen voor de **versnelde uitvoering van bovenstroomse maatregelen**. Concreet worden bijkomende middelen voorzien voor de uitvoering van enkele acties, die kaderen binnen Werf 2 van T.OP Dender, die inzet op de realisatie van een samenhangend en klimaatadaptief groenblauw netwerk op de Denderflanken. Het gaat ondermeer om het project bovenstrooms bufferen van water én sediment, de natuurinrichting Markvallei en Raspaillebos en het ondersteunen van lokale quick wins die bijdragen aan het bufferen van water op de Denderflanken. Daarenboven wordt er de komende jaren bij de uitvoering van het Actieprogramma 1.0 Groenblauwe Denderflanken verder ingezet op maatregelen die water bufferen en vertraagd afvoeren.

– Meersen

In haar advies geeft ANB aan dat de afbakening van de groep maatregelen 'De vallei herstellen' is gereduceerd tot enkele meersengebieden die geselecteerd zijn voor het bevorderen van de overstromingsdynamiek. Daardoor lijkt het alsof er voor de andere meersengebieden geen opgave is naast het bestendigen van open ruimte. Valleierherstel geldt in principe voor alle meersengebieden. Momenteel zijn o.a. de Nuchten en Kwaadbroeken niet opgenomen, maar in principe geldt daarvoor dezelfde opgave rond overstromingsdynamiek en valleierherstel. Er wordt voorgesteld om alle meersengebieden op te nemen onder valleierherstel met inbegrip van het bevorderen van de overstromingsdynamiek.

In het Strategisch Plan worden strategieën en maatregelen opgenomen voor de (eco)hydrologische optimalisatie van de meersengebieden. **Welke strategie en maatregelen in welke gebied toe te passen, vraagt om ruimtelijk geïntegreerde inrichtingsvisie en -plan op maat van elk meersengebied.** Indien uit het onderzoek op maat van een meersengebied blijkt dat er potentieel is voor hydrologische optimalisaties dan kan dit in het vervolgtraject voor de herinrichting van het gebied worden opgenomen.

– Opportuniteiten (bedrijventerreinen)

Vanuit de adviezen worden er verschillende standpunten aangeleverd over de aanpak van de projecten die voortkomen uit opportuniteiten en specifiek de herinrichting van bedrijventerreinen langs de Dender. Lokale besturen geven aan dat uitbreiding van de activiteiten geen reden is voor een herlocalisatie van de bedrijvigheid. Het belang van tewerkstelling binnen de gemeente speelt daarbij ook een grote rol. Andere adviesinstanties geven net aan om de herinrichting van bedrijventerreinen net veel proactiever op te pakken. Zo kan er sneller resultaat geboekt worden inzake valleierherstel op plekken die een grote impact hebben op de natuurlijke vallei.

Bij uitwerking van het voorkeursalternatief is ervoor gekozen om de **directe impact op bedrijvigheid zoveel als mogelijk te reduceren**. Wel wordt voor een aantal bedrijfsgebouwen aangegeven dat ze op termijn het best zouden verwijderd worden. Dit is binnen het Strategisch Plan en het gebiedsprogramma benoemd als een opportuniteit. Er wordt m.a.w. niet actief ingegrepen, maar wanneer zich een opportuniteit voordoet -bv. bij stopzetting van de activiteit- zal getracht worden deze panden te verwerven en te verwijderen.

Daarbij wordt ook rekening gehouden met de noodzaak aan begeleiding, ook in kader van herlocalisatie van de activiteiten. De provinciale ontwikkelingsmaatschappij (POM) wordt dan bij het proces betrokken. Er wordt onderzocht in welke mate de activiteiten geherlocaliseerd kunnen worden naar een andere plek. Eventueel wordt planologische ruil via een planproces geregeld.

De adviezen op het S-MER werden formeel overgemaakt aan het team Omgevingseffecten en aan de m.e.r.-deskundigen. Om meegenomen te worden in het advies van het team omgevingseffecten moeten ze voldoen aan een aantal criteria. Daarbij is het van belang dat de wijze waarop het onderzoek werd uitgevoerd vastgelegd werd tijdens de kennisgevingsfase en werden vastgelegd in de MER-richtlijnen. In wat volgt worden enkel aspecten behandeld die specifiek betrekking hebben op het S-MER en niet eerder in deze nota aan bod kwamen. Correcties die werden doorgevoerd op vraag van adviesinstanties of elementen die betrekking hebben op het projectniveau worden hier evenmin opgesomd.

Het is belangrijk te onderstrepen dat het S-MER een onderzoek is op strategisch niveau. Naar aanleiding van de opmaak van Ruimtelijke Uitvoeringsplannen of de aanvraag van Omgevingsvergunningen zal meer gedetailleerd onderzoek worden uitgevoerd naar de effecten op mens en milieu.

A. PROCEDURE

**B. ADVIES OP HET
STRATEGISCH PLAN**

**C. ADVIES EN INSPRAAK
OP HET S-MER**

**D. ADVIES PER
PROJECTZONE**

1. ALTERNATIEVEN

Naar aanleiding van de inspraak op de kennisgeving van het MER en de Onderzoeksnota werd een aanpassing doorgevoerd in de te onderzoeken alternatieven. Daarbij werden met name voor wat betreft de A-alternatieven aanpassingen doorgevoerd. De keuze om uiteindelijk zes alternatieven te onderzoeken werd gemotiveerd in de Inspraaknota die bij deze fase hoort.

De zes alternatieven werden ten behoeve van de verschillende thematische onderzoeken verder uitgewerkt. Het gaat echter om een eerste uitwerking die erop gericht is om de verschillen tussen de alternatieven te accentueren. Van meet af aan is het de bedoeling geweest om verdere verfijningen door te voeren ten behoeve van het Strategisch Plan.

– Verwijderen van bedrijven

De A-alternatieven hebben een belangrijke impact op de bedrijvigheid in de regio. Heel wat actoren stellen zich hier vragen bij.

Bij uitwerking van het voorkeursalternatief is ervoor gekozen om de **directe impact op bedrijvigheid zoveel als mogelijk te reduceren**. Wel wordt voor een aantal bedrijfsgebouwen aangegeven dat ze op termijn het best zouden verwijderd worden. Dit is binnen het Strategisch Plan en het gebiedsprogramma benoemd als een opportuniteit. Er wordt m.a.w. niet actief ingegrepen, maar wanneer zich een opportuniteit voordoet -bv. bij stopzetting van de activiteit- zal getracht worden deze panden te verwerven en te verwijderen.

– Afgraven van het vliegveld van Overboelare

In de alternatieven die in het S-MER worden beschreven is het afgraven van de ophogingen van het vliegveld van Overboelare niet voorzien.

Het Strategisch Plan voorziet de afgraving van de aanwezige ophogingen in kader van de eerste uitvoeringsfase, als quick win. Daarbij blijft de functie van het recreatieve vliegveld wel behouden.

– Maatregelen op de flanken

Door alternatief A2 af te wijzen, handelt men ook in strijd met de richtlijnen. In het ontwerp MER staat nog "Ook het beperken van eutrofiëring afkomstig van de flanken, gekoppelde aan erosie en nutriëntenrijkslib van hoger gelegen landbouwgronden, is een meerwaarde die gekoppeld kan worden aan voorliggend plan (cf. meekoppelkansen met MAP7, GLB en PAS)". Hoewel men dit dus als een meerwaarde ziet is het des te onbegrijpelijker dat men dit alternatief (vasthouden aan de bron door onder meer erosiebestrijdende maatregelen) niet wil onderzoeken.

De kennisgeving maakte melding van een alternatief waarbij volop wordt ingezet op een reductie van het bovenstreams debiet (-25%) en het beter vasthouden van water op de flanken. Uit modelleringen is echter gebleken dat -om enig effect te hebben op de extreme overstromingen die in het Strategisch Plan worden onderzocht- een reductie van 75% noodzakelijk is. Omdat dergelijke reductie weinig plausibel is werd besloten dit alternatief (A2) niet langer te onderzoeken. Deze werkwijze werd bevestigd in de richtlijnen van het Team Omgevingseffecten; Dit betekent echter geenszins dat maatregelen op de flanken niet belangrijk zijn, zoals ook in het S-MER wordt aangegeven. Er wordt bovendien gesteld dat **dergelijke maatregelen van belang zijn, ongeacht het gekozen alternatief**. Ze krijgen in het Strategisch Plan een plaats onder reguliere werking van de beheerders van de zijwaterlopen, aangevuld met maatregelen in kader van Werf 2 van T.OP Dender (Groenblauwe Denderflanken). Naar aanleiding van het Strategisch Plan worden sommige maatregelen op de Denderflanken versneld uitgevoerd door de waterbeheerders.

– Inrichting doortochten

Als een van de eerste maatregelen staat aangegeven: "In de centra van Geraardsbergen en Ninove zorgen hogere dijken voor bescherming tegen het hoge waterpeil." Nergens wordt aangegeven hoe dit verzoenen valt met de gewenste groenblauwe dooradering van de sterk bebouwde omgevingen van de kernen van Ninove en Geraardsbergen. De overstromingen die er geweest zijn in juli 2021 in o.a. de Vesdervallei in het oosten van België alwaar ook veel stedelijke kernen tot vlak bij de waterloop gelegen zijn, zijn een belangrijke wake-up-call om nu meer dan ooit ook ruimte voor water te voorzien in die stedelijke kernen in plaats van louter in te zetten op hogere dijken aldaar.

Voor de doortochten wordt **een gecombineerde aanpak** voorzien, waarbij de historische kernen worden beschermd, maar ook **overgangszones** worden gecreëerd waar de rivier meer ruimte krijgt. De bijdrage van het overstroombaar maken van dergelijke kleinere gebieden mag echter niet worden overschat, en vormt geenszins een alternatief voor andere maatregelen.

– Ruimte voor water

Hoewel het plan als titel “ruimte voor water” draagt, wordt nergens aangegeven hoeveel ruimte (zowel in oppervlakte (m²) als in volume (m³) er in de verschillende alternatieven bijkomt of verdwijnt.

Het is van belang te begrijpen dat 'ruimte' in deze context een breed begrip is en **het plan zich niet laat vatten in één getal**. Het innemen van bergingscapaciteit door beschermingsmaatregelen zoals dijken is een belangrijk aandachtspunt. In het Strategisch Plan werd een indicatieve berekening toegevoegd die toelaat om de impact in te schatten. Omdat noch de locatie, noch afmetingen van de dijken bekend zijn is verdere verfijning noodzakelijk. Wel staat vast dat de inname slechts een fractie is van de extra ruimte die in de vallei wordt gecreëerd door het afgraven van opgehoogde terreinen.

Het berekenen van een ‘oppervlakte’ is niet zinvol. Er moet immers overeenstemming bestaan over de definitie die men wenst te hanteren. Gaat het hier om ruimtebeslag (ruimte ingenomen door functies zoals wonen, bedrijvigheid), de impact op bepaalde gewestplanbestemmingen of de oppervlakte verharding? De ‘ruimte’ die wordt voorzien in het Strategisch Plan moet er in eerste instantie toe leiden dat overstromingen in de toekomst beheersbaar worden. Dit gebeurt enerzijds door het beschermen van gebouwen met een laag risico (bv. de langse linten). Anderzijds wordt gestreefd naar het verwijderen van gebouwen met een hoog overstromingsrisico. Hierdoor wordt niet enkel het overstromingsrisico verminderd, maar ontstaat tevens ruimte voor maatregelen die de vallei herstellen (bv. terug open leggen zijwaterlopen).

– Permanent openen van stuwen

Het is aangewezen een alternatief te onderzoeken waarbij de stuwen (de bestaande en/of de nieuwe) tussen Denderbelle en de taalgrens permanent opengezet worden en ze bv. enkel ingezet worden tijdens overstromingsgevaar. Door de stuwen permanent open te zetten tussen de taalgrens en Denderbelle is de Dender in dit deel terug een rivier van stromend water i.p.v. stilstaand water. Hierdoor komt er meer zuurstof in de waterkolom, verbetert de waterkwaliteit en krijgen we minder vissterfte. Een stromende rivier is tevens belangrijk om spontane meandering te induceren.

Het permanent openzetten van de stuwen is **geen alternatief voor de doelstellingen** zoals die binnen het strategisch plan zijn vastgelegd. De stuwen zijn noodzakelijk om de bevaarbaarheid van de Dender te garanderen. Die bevaarbaarheid wordt in dit onderzoek niet in vraag gesteld. Gezien het lage zomerdebiet van de Dender en de zijwaterlopen zal de Dender zo goed als droog staan wanneer de stuwen permanent open staan. Dit komt zeker de waterkwaliteit en de vissterfte niet ten goede.

Spontane meandering is moeilijk haalbaar aangezien dit enkel het geval zal zijn bij (zeer) hoge debieten. Binnen de huidige ruimtelijke context is hiervoor onvoldoende ruimte aanwezig en zou dit zeer **grote risico's** met zich meebrengen. Om een meer natuurlijk watersysteem te bekomen wordt daarom ingezet op een **optimalisering van het parallelle watersysteem van de rijten** dat sinds de kanalisatie van de Dender bestaat. Hier liggen immers veel meer kansen. Deze aanpak wordt in het Strategisch Plan verder uitgewerkt.

– Eén beheerplan voor het ganse Denderbekken

Het bestaan van meerdere plannen verhindert de verdere eengemaakt uitwerking van een algemeen Denderplan. De aanpak van de zijrivieren en hellingen dient integraal deel uit te maken van het algemeen Strategisch Plan Dender. Ook de vernieuwingen van de sluizen en het optrekken van de bevaarbaarheid van de Dender van Aalst tot Dendermonde moet aan bod komen, net als de invloed van het plan op Wallonië. Idealiter zouden wij zelfs vertrekken van een gemengde Vlaams-Waalse aanpak.

Het S-MER is **gericht op het vergelijken van alternatieven** met de reductie van overstromingsrisico vanuit de Dender en de creatie van meerwaarden op strategisch niveau. Deze afbakening betekent niet dat een bredere benadering van de waterproblematiek in de Dendervallei niet aan de orde is. Het Strategisch Plan zet expliciet in op de samenwerking van alle waterloopbeheerders, die nu al deel uitmaken van de bekkenwerking. De nood aan meer afstemming komt expliciet aan bod in het Strategisch Plan en de beslissing van de Vlaamse Regering.

2. BESLIST BELEID

Het is fout om het stuwenprogramma, de harde verbreding afwaarts Aalst en de heraanleg van de jaagpaden als beslist beleid te beschouwen.

Bij de uitvoering van een MER wordt een **referentiesituatie** gedefinieerd. Die referentiesituatie ligt in de toekomst (in het referentiejaar) en houdt rekening met ontwikkelingen. Het gaat daarbij zowel om 'autonome' ontwikkelingen (bv. de impact van klimaatverandering) als om beleidsgestuurde ontwikkelingen (bv. de uitvoering van bepaalde infrastructuurwerken). Bij de opmaak van het S-MER is afgesproken om zowel het stuwenprogramma als de opwaardering van de Dender afwaarts Aalst te beschouwen als beslist beleid. Zowat alle adviserende instanties dringen aan op het (versneld) uitvoeren van beide programma's. Daarnaast werd de heraanleg van de jaagpaden als beslist beleid beschouwd.

Ondanks de vertraging die het **stuwenprogramma** heeft opgelopen (in hoofdzaak omwille van juridische procedures) heeft de Vlaamse regering op geen enkel moment aangegeven dat het programma niet zou worden uitgevoerd. De staat van de stuwen maakt een dergelijke investering hoogdringend.

De **opwaardering afwaarts Aalst** bevindt zich momenteel in de planfase. Hoewel hier nog geen uitvoeringsplannen bestaan is het van belang dat de keuzes die in het Strategisch Plan worden gemaakt geen hypotheek leggen op deze plannen of dat het effect van het Strategisch Plan verkeerd zou worden ingeschat door het negeren van deze aanpassingen.

Tijdens het onderzoek is duidelijk geworden dat de ingrepen die het Strategisch Plan met zich meebrengen in elk geval noodzakelijk zijn en **bijdragen tot het terugdringen van het overstromingsrisico en een beter waterbeheer**. De vernieuwing van de stuwen en de opwaardering afwaarts Aalst hebben een impact op de gemodelleerde waterhoogtes, maar hebben rekening houdend met de onzekerheden die eigen zijn aan dergelijke modelleringen- geen impact op de vergelijking van de alternatieven en de keuze van het voorkeursalternatief. Alle alternatieven worden immers vergeleken rekening houdend met dezelfde randvoorwaarden. Ook wat betreft de maatregelen zelf blijven de keuzes dezelfde.

De **aanleg van de jaagpaden** werd door zowel ANB als een aantal middenveldorganisaties in vraag gesteld. De impact van de jaagpaden op strategisch niveau is beperkt. De eventuele vernieuwing van jaagpaden wordt in het Strategisch Plan gekoppeld aan de gewenste ontwikkeling van de verschillende deelgebieden.

3. VALLEIHERSTEL

Afbakening van 'vallei herstellen' is gereduceerd tot enkele meersengebieden die geselecteerd zijn voor het bevorderen van overstromingsdynamiek. Daardoor lijkt het alsof er voor de andere meersengebieden geen opgave is naast het bestendigen van open ruimte. Valleierherstel geldt in principe voor alle meersengebieden. Momenteel zijn o.a. de Nuchten en Kwaadbroeken niet opgenomen, maar in principe geldt daarvoor dezelfde opgave rond overstromingsdynamiek en valleierherstel (ANB).

Het S-MER is in eerste instantie gericht op het **vergelijken van alternatieven op strategisch niveau**. Het doet enkel uitspraken over de impact van de ingrepen die direct gekoppeld zijn aan de alternatieven. Voor een aantal gebieden zijn geen ingrepen voorzien of werden geen alternatieven (bv. wachtbekkens) gedefinieerd.

Dit wil echter niet zeggen dat dergelijke ingrepen niet zinvol zijn, ze dragen echter niet bij tot het terugdringen van de overstromingsschade bij T100. Het Strategisch Plan en het Gebiedsprogramma zetten in op een **breder definitie van valleierherstel** die rekening houdt met dit advies.

4. WATERKWALITEIT EN WATERMODELLERING

De verbetering van de waterkwaliteit op de Dender is een belangrijke randvoorwaarde om Denderwater in te zetten, bijvoorbeeld voor vernatting van de Vallei, het openleggen van meanders e.d. De huidige waterkwaliteit is onvoldoende.

In het S-MER wordt aandacht besteed aan deze problematiek. Het **verbeteren van de waterkwaliteit is noodzakelijk** en is afhankelijk van een veelheid van factoren. De afvoer van afvalwater is hier een belangrijk aandachtspunt. Enerzijds zijn er nog heel wat gebouwen die niet zijn aangesloten op een rioleringsstelsel en rechtstreeks afwateren naar de Dender. Anderzijds zorgt het gemengde rioleringsstelsel ervoor dat bij hevige neerslag de talrijke waterzuiveringsinstallaties (RWZI) langs de Dender bij hevige regenval ongezuiverd rioolwater overstorten op de Dender. Het verbeteren van de waterkwaliteit maakt dan ook deel uit van het flankerend beleid dat door het S-MER wordt voorgesteld. In projectzones waar een dijkverlaging overwogen wordt, zal dit afgewogen moeten worden t.o.v. de impact van het binnenbrengen van water met een slechtere waterkwaliteit. Om het overstromingsrisico te beperken i.k.v. het Strategisch Plan zijn deze verlagingen niet noodzakelijk. Deze gebieden overstroomden ook vandaag reeds bij een 100-jarige overstroming.

Het lijkt niet echt logisch om enerzijds de vallei en de meersengebieden frequenter en onnodig te willen laten overstroomen en daarvoor zelfs onnodig veel/extra water landinwaarts te willen sturen met manipulatie (met stuwen e.d.) om al natte gronden/weilanden nog natter te willen maken en zo waarschijnlijk meer mensen wateroverlast te bezorgen zodat deze dan bijkomend op termijn ook hun woning/bedrijf/grond kunnen verliezen (zelfs zij die tot heden van wateroverlast of droogte geen of weinig last ondervinden).

Het frequenter laten overstroomen van de meersen heeft **geen impact op woningen in het gebied**. De overstromingen die in het S-MER worden onderzocht zijn zeldzaam met een lagere terugkeerperiode (tien- of honderdjaarlijks) en brengen wel grote risico's met zich mee. Het eventueel vernatten is enkel aan de orde wanneer dit wenselijk is, bv. vanuit ecologisch standpunt. Dit dient per deelgebied in detail nagegaan te worden.

Men gaat ervan uit dat het project 'Opwaardering Dender Aalst-Dendermonde' een verlaagd overstromingsrisico met zich mee zal brengen' en men 'geen schade verwacht'. Volgende elementen laten een versnelde afvoer en een groter watervolume stroomafwaarts het plangebied veronderstellen:

- *Vernieuwing/afschaffing stuwen zullen leiden tot een versnelde afvoer.*
- *Debiet en waterpeil van de Dender zullen in de toekomst verhogen omwille van de klimaatverandering. Ook dient er rekening gehouden worden met een groter aantal dagen met zware regenbuien/hogere neerslagpieken.*
- *Bij het wachtbekken-alternatief) is er de kans op opstuwing met nood aan snellere afvoer.*

De vraag is of de projecten 'Opwaardering Dender' en 'Ruimte Dender ' geen gecumuleerd effect kunnen hebben op de benodigde buffercapaciteit van Denderbellebroek.

De vermelde bezorgdheden werden **meegenomen in de watermodellering**. Het vernieuwen van de stuwen leidt niet automatisch tot een groter afvoerdebiet. Ze kunnen immers veel fijner geregeld worden dan de huidige. De maatregelen in het opwaartse gedeelte (Strategisch Plan) zijn erop gericht om het debiet dat naar afwaarts gaat te verminderen. De huidige capaciteit van het Denderbellebroek zou bijgevolg ook in de toekomst moeten volstaan. Bij verder uitwerking van de plannen voor de Dender dient deze bezorgdheid zeker te worden meegenomen.

De verschillende aandachtspunten en/of standpunten op het Strategisch Plan worden gebundeld per projectzone, met vermelding van de publieke adviesinstantie. Er wordt aangetoond hoe deze argumenten van de instanties zijn verwerkt in de definitieve versie van het Strategisch Plan. Ook het niet weerhouden van enkele standpunten wordt toegelicht vanuit het geleverde onderzoek of vooropgestelde ambities.

Daarnaast wordt een doorkijk geven op de verdere invulling van de projecten of worden waardevolle aandachtspunten meegegeven om te worden meegenomen in het vervolgtraject.

A. PROCEDURE

**B. ADVIES OP HET
STRATEGISCH PLAN**

**C. ADVIES EN INSPRAAK
OP HET S-MER**

**D. ADVIES PER
PROJECTZONE**

PROJECTZONE 1

OVERBOELARE – MAJOOR VAN LIERDELAAN

– Noodzaak gedetailleerd watersysteemonderzoek (Provincie OV)

In het Strategisch Plan is opgenomen dat in de Korte Lakemeersen het water maximaal wordt vastgehouden. Belangrijk aandachtspunt daarbij is dat de Korte Lakebeek ook een afwateringsfunctie heeft en dan voornamelijk de zijtak (waterloop nr. O5202a) die de afwatering van de Grote Weg verzekert De Korte Lakebeek moet te allen tijde zijn afwateringsfunctie kunnen vervullen.

Op rechteroever van de Dender wordt een beschermingsdijk langs de Veldekensdreef en de Gaverstraat aangelegd. Deze mag het afstromend hemelwater niet tegenhouden, zodat lokaal geen extra wateroverlast wordt gecreëerd. Na hevige regenval stroomt immers een grote hoeveelheid water af via Boelarebos, de Losweg en de Denderoordstraat. Er dient een waterloop buiten de beschermingsdijk ontworpen te worden met voldoende ruimte: enerzijds een 5 meterzone voor erfdienstbaarheden en anderzijds lokale overstromingsgebieden die het afstromend water bij hoge Denderstanden tijdelijk kunnen bufferen. Er dient verzekerd te worden dat buiten de beschermingsdijk geen extra wateroverlast wordt gecreëerd door opstuwend water in de zijwaterlopen. Tegelijkertijd mag de aanleg van de beschermingsdijk niet zorgen voor een verdroging van het meersengebied. Dit dient nader onderzocht te worden.

De Gavergracht kan op dit moment niet gravitair uitwateren in de Dender, het water wordt daarom verpompt. Het is niet duidelijk of deze pompinstallatie behouden blijft na uitvoering van het voorkeursalternatief. Als al het afstromend water via de zijwaterlopen naar het afwaarts pand van de Dender (afwaarts sluis Geraardsbergen) moet stromen, heeft dit een groot risico op wateroverlast ter hoogte van de UNAL-site. Dit is verder te onderzoeken.

Een **meer gedetailleerd watersysteem onderzoek** is noodzakelijk. Het Strategisch Plan is gericht op het vastleggen van de strategie op hoofdlijnen. In de verdere uitwerking van de projecten komen de vermelde aandachtspunten zeker aan bod.

– Openruimteverbinding Dender – Denderflanken te onderzoeken (ANB)

In het Strategisch Plan wordt een openruimteverbinding voorgesteld langsheen de Dender o.a. door op het vliegveld bijkomende komberging te voorzien. Aanvullend is er t.h.v. de Veldekensdreef (tegen de gewestgrens) een opportuniteit om de relatie tussen de Dendervallei enerzijds en de Denderflank anderzijds te herstellen, wat een grote ecologische meerwaarde zou hebben.

Dit **aandachtspunt wordt meegenomen bij de ecohydrologische optimalisatie van de meersen**, opgenomen in het uitvoeringsprogramma 2024-2026. Daarin wordt een inrichtingsplan opgemaakt waarbij ecologische meerwaarden worden onderzocht in een ruimer gebied. Deze maatregel maakt ook deel uit van het actieplan van Groenblauwe Denderflanken (T.OP Dender Werf 2).

– Opgehoogde terreinen vliegveld Overboelare verlagen (Climaxi)

Er dient te worden onderzocht of de opgehoogde (en onvergunde) terreinen van het vliegveld van Overboelare kunnen worden afgegraven als quick win.

Het Strategisch Plan **voorziet de afgraving van de aanwezige ophogingen in kader van de eerste uitvoeringsfase**, als quick win. De recreatieve functie moet daarbij wel behouden blijven.

PROJECTZONE 2

DOORTOCHT GERAARDSBERGEN

– Waterkwaliteit in de overgangsgebieden en meersen (stad Geraardsbergen)

De overgangsgebieden met de Korte Lakemeersen en Boelaremeersen worden aanzien als een groenblauwe verbinding tussen de binnenstad met aanliggende functies en deelgemeentes. Er dient voldoende aandacht besteed te worden aan de waterkwaliteit.

Dit **aandachtspunt wordt meegenomen** in de verdere uitwerking van het project.

– Toegankelijkheid van de Dender (stad Geraardsbergen)

Voor de centrumdoortocht wordt een open ontwikkeling van de Dender gewenst, waarbij het water dichterbij de mensen wordt gebracht, uitgevoerd conform de door de stad gewenste ontwikkeling (verbreding, groenelementen, trappen...).

Dit **standpunt wordt meegenomen** bij de opmaak van de geïntegreerde ontwikkelingsvisie voor de doortocht, in het uitvoeringsprogramma 2024-2026.

– Quick win in de Kleine Karmelietenstraat (stad Geraardsbergen)

Als mogelijke quick win wordt de aanleg van een dijk achteraan de parking tussen woning nr. 15 en 19 in de Kleine Karmelietenstraat voorgesteld.

Een onderzoek om deze **dijk als quick win te realiseren** is opgenomen in het uitvoeringsprogramma 2024-2026.

– Integraal waterbeheer in het Unalpark (stad Geraardsbergen)

De herontwikkeling van het Unalpark zit vervat in een afzonderlijk planproces. Het behoud van bedrijvigheid in het Unalpark mits een geïntegreerd waterbeheer moet het uitgangspunt blijven.

Het Unalpark is opgenomen als een **parallel project**. De gevraagde aandachtspunten zullen daarin worden meegenomen door de **provincie**.

– Historische structuren en gepast materiaalgebruik (Provincie OV)

Bij het beschermen van het stedelijk centrum met verhoogde kades dient rekening te worden gehouden met de (visuele) impact op het aanwezige onroerend erfgoed in de omgeving. Bij voorkeur wordt de nieuwe aanleg op basis van of aansluitend op historische kadestructuren gebaseerd, en worden materialen gebruikt die aansluiten bij deze historische structuren en het aanwezige onroerend erfgoed. Onderzoek of er historische kadestructuren of waterinfrastructuur met erfgoedwaarde (stuwen, dammen, wallen, etc.) aanwezig zijn en vrijwaar deze zoveel mogelijk.

Dit **aandachtspunt m.b.t. materiaalgebruik wordt meegenomen** in de verdere uitwerking van de doortocht. Bij de opmaak van de geïntegreerde ontwikkelingsvisie voor de doortocht (uitvoeringsprogramma 2024-2026) wordt een **onderzoek naar historisch kadestructuren en erfgoed** in de binnenstad uitgevoerd en hoe deze in relatie staat tot de vernieuwde kades.

– Gedetailleerd onderzoek waterlopen in de overgangsgebieden (Provincie OV)

In beide overgangsgebieden wordt een beschermingsmaatregel gekoppeld aan de ecohydrologische optimalisatie van de waterlopen. De afwatering van de waterlopen en effect op de stroomopwaartse bebouwing dient in een volgende fase verder te worden onderzocht.

Een **meer gedetailleerd watersysteem onderzoek** is noodzakelijk. Het Strategisch Plan is gericht op het vastleggen van de strategie op hoofdlijnen. In de verdere uitwerking van de projecten komen de vermelde aandachtspunten zeker aan bod.

PROJECTZONE 3

BOELAREMEERSEN – DE GAVERS

– Behoud/ renovatie van harde infrastructuur in de Gavers (stad Geraardsbergen)

Het Provinciaal Domein 'De Gavers' moet als bovenlokaal recreatiegebied worden verankerd waarbij behoud of renovatie van bestaande harde infrastructuur zoals het zwembad moet gegarandeerd worden. Bij nieuwe ontwikkelingen dient rekening gehouden worden met de waterrobuustheid.

Het recreatiedomein De Gavers is opgenomen als een **parallel project**. De gevraagde aandachtspunten zullen daarin worden meegenomen door de provincie.

– Vergroten van buffercapaciteit in de Gavers te onderzoeken (Provincie OV)

De Provincie werkt momenteel aan de opmaak van een masterplan voor het provinciaal domein De Gavers. In het planproces van het masterplan zal onderzocht worden of het mogelijk en wenselijk is om de buffercapaciteit van De Gavers te vergroten, dit kan nog niet als beslispunt onderschreven worden.

Dit **tekst is aangepast** in de definitieve versie van het Strategisch Plan.

– Afwatering Dammersbeek in Boelaremeersen (Provincie OV)

Ter hoogte van de Boelaremeersen wordt gesproken over het verlagen van de Denderoever als één van de te onderzoeken mogelijkheden voor een ecohydrologische optimalisatie. Door de Dendermeersen stroomt de Dammersbeek die een belangrijke afwateringsfunctie heeft en waarop op heden verschillende huisaansluitingen aanwezig zijn. De afwatering van de Dammersbeek mag niet in gedrang komen.

Er is een **inrichtingsvisie opgemaakt voor ecohydrologische optimalisatie van de Boelaremeersen** (IMDC, 2023), waarin niet gekozen werd voor het verlagen van de Denderoever. Daarin werd rekening gehouden met de afwateringsfunctie van de Dammersbeek.

– Recreatieve verbinding de Gavers – De Helix (ANB)

De Steenborrebeek wordt in het Strategisch Plan aangeduid als een mogelijk recreatieve/ ecologische verbinding tussen enerzijds de Gavers en de Helix (bezoekerscentrum). Het is niet wenselijk hiervoor een nieuw pad aan te leggen, hiervoor kunnen bestaande ontsluitingswegen worden gebruikt.

De **recreatieve verbinding wordt bekeken i.k.v. het masterplan** dat opgemaakt wordt voor provinciaal domein De Gavers. De ecologische verbinding zal verder onderzocht worden in werf 2 (Groenblauwe Denderflanken, actieprogramma Denderflanken oost: Raspaille Markvallei), waarbij de relatie tussen de valleiflank en vallei kan versterkt worden.

– Proactief aankoopbeleid woningen en percelen in de Pijlekaartstraat (ANB).

In het Strategisch Plan worden de onbebouwde percelen ten zuiden van de Pijlekaartstraat opgenomen in een bemiddelingstraject voor vrijwillige verwerving. Dit bemiddelingstraject is eveneens te overwegen voor de (zonevreemde) bebouwing ten zuiden van de straat.

Dit is **aangepast** in de definitieve versie van het Strategisch Plan. Deze (twee) percelen werden in het overleg met lokale stakeholders reeds besproken om mee te nemen om als opportuniteit om te verwerven.

PROJECTZONE 4

DE NUCHTEN – JAN DE COOMANSTRAAT – KWAADBROEKEN – POLLAREMEERSEN

– Verbinding de Rijt – met Lestpolderbeek nader te onderzoeken (Provincie OV)

Door de dienst Integraal Waterbeleid was voorgesteld om de Steenborrebeek en Juffrouwbeek aan te sluit op De Rijt in de Gemene Meers, enerzijds om het gebied te vernatten en anderzijds om de wateroverlast aan de Onkerzelestraat te verminderen. In het Strategisch Plan wordt ook voorgesteld om De Rijt aan te sluiten op de Lestpolderbeek. Dit kan niet gebeuren zonder voorafgaande opmetingen en modelleringen. De aansluiting van een relatief groot stelsel vergroot immers de kans op wateroverlast te Zandbergen. Ook dient de nieuwe verbinding dan de zeer diep uitgesneden waterloop nr. O5173 te kruisen, wat extra technische moeilijkheden meebrengt. De bestaande Lestpolderbeek kan op dit moment niet gravitair afwateren en wordt verpompt. Hoe zal hier mee omgegaan worden wanneer een volledig opwaarts stelsel wordt aangesloten? De dienst Integraal Waterbeleid schat de meerwaarde van de verbinding van De Rijt met de Lestpolderbeek beperkt in.

Een meer gedetailleerd watersysteem onderzoek is noodzakelijk. Het Strategisch Plan is gericht op het vastleggen van de strategie op hoofdlijnen. In de verdere uitwerking van de projecten komen de vermelde aandachtspunten zeker aan bod.

– Ruimte voor de Molenbeek aan Zandbergenplein (Provincie OV)

Waterloop nr. O5150 (Molenbeek) op rechteroever stroomt nog steeds via Zandbergenplein naar de Dender. Worden hier lokaal hogere Denderpeilen gesimuleerd? Om geen wateroverlast vanuit de zijwaterloop te creëren is een goede afwatering noodzakelijk. Daarnaast zou het nuttig zijn lokaal ruimte te voorzien om water tijdelijk te bufferen bij hoge Denderstanden.

Een meer gedetailleerd watersysteem onderzoek is noodzakelijk. Het Strategisch Plan is gericht op het vastleggen van de strategie op hoofdlijnen. In de verdere uitwerking van de projecten komen de vermelde aandachtspunten zeker aan bod.

– Verhoogde ligging Jan de Coomanstraat (ANB)

In het Strategisch Plan is de realisatie van een openruimteverbinding tussen de Nuchten en de Dendermeersen (Kwaadbroeken ligt aan de rechteroever) opgenomen. Om de barrièrewerking van de weg tegen te gaan dient de Jan de Coomanstraat verhoogd te worden heraangelegd zodat een ecovallei ontstaat.

Dit **aandachtspunt wordt meegenomen** in de verdere uitwerking van het project.

– Dijklichaam Benedenstraat (ANB)

Voor de beschermingsmaatregelen t.h.v. de Benedenstraat dient een uitvoeringsalternatief te worden bestudeerd waarbij de straat dienstdoet als dijklichaam en het bijkomend ruimtebeslag wordt beperkt tot het minimum.

Deze standpunten zullen worden **onderzocht in een gedetailleerd onderzoek om de exacte locatie van de beschermingsmaatregelen** te bepalen. In de eerste fase van het uitvoeringsprogramma (2024-2026) wordt een planologisch initiatief voor GRUP Zandbergen opgestart waarin dit onderzoek wordt opgestart.

– Ecohydrologische optimalisatie van de meersen (ANB)

De opgehoogde terreinen in de meersengebieden kunnen worden afgegraven om bijkomende komberging te realiseren. T.h.v. de Gemene Meers en de Lestpolder, Kwaadbroeken en Pollaremeersen dient een dijkverlaging of meer landinwaartse dijklichaam te worden onderzocht teneinde een overstromingsdynamiek te herstellen en een verstoringarme luwteover te ontwikkelen. Naast de vermelde zones zijn ook de deelgebieden met veel potentie voor avifauna hiervoor geschikt o.a. de deelgebieden de Nuchten, Gemene Meers en Lestpolder evenals de Pamelse Meersen.

Deze **aandachtspunten worden meegenomen** bij de opmaak van een inrichtingsnota voor de meersen in het uitvoeringsprogramma 2024-2026.

– Proactieve verplaatsing bedrijventerrein (ANB)

Het verplaatsen van het bedrijventerrein 1783 vraagt om een proactieve benadering en is dus meer dan een opportuniteitsactie. Dit geldt voor de meeste bedrijfsverplaatsingen.

Bij uitwerking van het voorkeursalternatief is ervoor gekozen om de directe impact op bedrijvigheid zoveel als mogelijk te reduceren. Wel wordt voor een aantal bedrijfsgebouwen aangegeven dat ze op termijn het best zouden verwijderd worden. Dit is binnen het Strategisch Plan en het gebiedsprogramma benoemd als een opportuniteit. Er wordt m.a.w. niet actief ingegrepen, maar wanneer zich een opportuniteit voordoet -bv. bij stopzetting van de activiteit- zal getracht worden deze panden te verwerven en te verwijderen.

– Uitbreiding mogelijkheden ecohydrologische optimalisatie van de Lestpolder (ANB)

Het valleibreed project kan worden aangevuld met volgende elementen: instellen van gewenst waterpeil in functie van natuurontwikkeling, verwijderen van verlaten voetbalterrein en infrastructuur, saneren van aanwezige lozingen huishoudelijk afvalwater.

Deze **aandachtspunten worden meegenomen** bij de opmaak van een inrichtingsnota voor de meersen in het uitvoeringsprogramma 2024-2026.

PROJECTZONE 5

DOORTOCHT NINOVE

– Projectdefinitie overstroombaar stadspark (stad Ninove)

Er wordt opgemerkt dat de stadsparkzone die overstroombaar wordt, ook voorzien is van sport- en spelzones (kaatsplein, beachvolleybal, scoutslokalen, skatepark...) achter de sporthal. Project 5.2 dient daarom ruimer te worden opgevat dan enkel het stadspark. De sector grondgebiedzaken adviseert om een wijziging te vragen waarbij dit project opgesplitst wordt in een deelproject stadspark en een deelproject infrastructuur sport en jeugd. Er dient onderzocht te worden of het deelproject infrastructuur sport en jeugd combineerbaar is met water, of dat deze beschermd dient te worden of er herlocalisatie aangewezen is.

Dit onderzoek maakt deel uit van de opmaak van de geïntegreerde ontwikkelingsvisie voor de doortocht die is opgenomen in het uitvoeringsprogramma 2024-2026.

– Doortocht (stad Ninove)

Binnen de projectdefinitie van dit sleutelproject – masterplan, dient opgenomen te worden:

- *Een afbakening van de belangrijke zones voor lokale economie, beleving, toerisme, traag verkeer, groen en water,*
- *Een beeldkwaliteitsplan dient opgemaakt te worden, waarin bepaald wordt welke zones we hoogwaardig gaan inrichten, aangevuld met de definiëring van uniforme materialen die doorheen deze zones gebruikt zullen worden*
- *Binnen dit traject dienen gesprekken gevoerd te worden met de rioolbeheerder Riopact om hun noden te detecteren.*

Deze acties worden meegenomen bij de opmaak van de projectdefinitie voor de doortocht, in het uitvoeringsprogramma 2024-2026.

– Bescherming van de atletiekpiste (stad Ninove)

In het Strategisch Plan wordt de atletiekpiste, stroomopwaarts van de stad, beschouwd als een overstroombaar gebied. Door de hoge kostprijs voor het herstel van een professionele atletiekpiste na overstromingen, is dit te vermijden. Er wordt geadviseerd om als uitdrukkelijke voorwaarde op te nemen dat de atletiekpiste beschermd dient te worden, gezien dit nooit werd aangeduid als een schadepost tijdens het doorlopen traject en de kostprijs voor het herstel van een professionele atletiekpiste na overstromingen heel hoog kan oplopen.

De atletiekpiste ligt stroomopwaarts van de stedelijke doortocht, waar zoveel mogelijk ruimte voor water moet worden gereserveerd. Het beschermen van de atletiekpiste met een beschermingsdijk **staat in contrast met de doelstellingen van de andere projecten** in de stedelijke doortocht (vb. vernatten stadspark, waterrobuuste herontwikkeling Fabelta...).

Het is echter **niet noodzakelijk om de site sterker te laten overstromen dan vandaag** reeds het geval is. In de definitieve versie van het Strategisch Plan wordt de atletiekpiste daarom als 'bouwvrij te behouden' ingekleurd i.p.v. overstromingsdynamiek bevorderen.

– Ontwikkelingsvisie Mallaardsite (stad Ninove)

In de ontwerp-beleidsvisie wordt gesteld dat dit moet herontwikkeld worden met het maken van een meer achterliggende dijk. Herontwikkeling van deze site op lange termijn kan volgens de sector grondgebiedzaken, maar een overgangsscenario is nodig om de bestaande bedrijven te beschermen. Dit gaat grotendeels over een vergunde toestand. De bouwmeesterscan stelt hier wonen gecombineerd met bedrijven voorop, met een grotere groen/blauwe doorwaadbare zone langs het water. De Mallaardsite moet in zijn totaliteit bekeken worden. De sector grondgebiedzaken is van mening dat dit niet de locatie is om bedrijven in onze stad te hebben. Bijgevolg biedt deze ontwerpvisie hier kansen. Anderzijds is het belangrijk dat zones voor bedrijvigheid niet zomaar geschrapt worden, gezien deze waardevol zijn om economische redenen. Compenseren, begeleiden en/of creëren van nieuwe zones voor bedrijvigheid is essentieel in dit verhaal. De sector GGZ adviseert dan ook dat voor deze zone het heel belangrijk is om een gedetailleerde ruimtelijke visie te hebben, gedragen door alle betrokken overheidsinstanties, met compensatiemogelijkheden, vooraleer dit concreet wordt gerealiseerd.

Het klopt dat een **masterplan voor deze site wenselijk** is. De projectregie van de doortocht door Ninove zal in overleg met de Stad Ninove een plan van aanpak voor dergelijk masterplan, en de afstemming ervan op de geïntegreerde ontwikkelingsvisie voor de volledige doortocht, bespreken en opmaken. Deze actie is voorzien in het uitvoeringsprogramma 2024-2026.

– Historische structuren en gepast materiaalgebruik (Provincie OV)

Bij het beschermen van het stedelijk centrum met verhoogde kades dient rekening te worden gehouden met de (visuele) impact op het aanwezige onroerend erfgoed in de omgeving. Bij voorkeur wordt de nieuwe aanleg op basis van of aansluitend op historische kadestructuren gebaseerd, en worden materialen gebruikt die aansluiten bij deze historische structuren en het aanwezige onroerend erfgoed. Onderzoek of er historische kadestructuren of waterinfrastructuur met erfgoedwaarde (stuwen, dammen, wallen, etc.) aanwezig zijn en vrijwaar deze zoveel mogelijk.

Dit **aandachtspunt m.b.t. materiaalgebruik wordt meegenomen** in de verdere uitwerking van de doortocht. Bij de opmaak van de geïntegreerde ontwikkelingsvisie voor de doortocht (uitvoeringsprogramma 2024-2026) wordt een **onderzoek naar historisch kadestructuren en erfgoed** in de binnenstad uitgevoerd en hoe deze in relatie staat tot de vernieuwde kades.

– Overstorten naar landschapspark Burchtdam (Provincie OV)

Bij de inrichting van landschapspark Burchtdam als doorstroommoeras dient rekening gehouden te worden met het feit dat er op dit moment nog veel afvalwater (rechtstreekse aansluitingen en vaak werkende overstorten) is aangesloten op de waterloop. De afkoppeling van al het vuil water dient snel opgestart te worden.

De problematiek van instromend afvalwater in de Burchtdamsite is gekend. De afkoppeling van het afvalwater moet deel uitmaken van **reguliere projecten** vanuit de Stad Ninove.

PROJECTZONE 6 WALPUTMEERSEN – WEERSTANDERSKAAI

Er zijn geen adviezen voor deze projectzone ontvangen.

PROJECTZONE 7

PAMELSE MEERSEN – KASTEELSTRAAT

– Proactief aankoopbeleid en opmaak RUP Kasteelstraat (gemeente Denderleeuw)

Er wordt in een aankoopplicht/ aankoopbeleid voorzien voor het sleutelproject rond de Kasteelstraat. Op basis van het voorliggend voorkeursalternatief is duidelijk dat een groot aantal handelszaken en woningen langs de Kasteelstraat op termijn (mogelijk) dienen te verdwijnen om het A3-alternatief te kunnen realiseren. De impact op het stedelijk weefsel is dan ook bijzonder significant te noemen. Dat aantal ontwikkelingen langsheen de Kasteelstraat, m.n. minstens de Dreamlandsite, op termijn ruimtelijk moet herbekeken worden, is anderzijds ook wél duidelijk. De opgehoogde en volledig verharde zone van bijna 11.000m² ter hoogte van de droomlandsite is inderdaad een historisch ruimtelijke miskleun, waarbij het terrein enkel omwille van haar kunstmatige terreinophoging op de overstromingskaarten slechts deels in overstromingsgevoelig gebied wordt gesitueerd. Nadenken over herontwikkeling van bepaalde zones binnen de Kasteelstraat, is echter nog heel wat anders dan een zone selecteren waarbinnen op (middel)lange termijn tientallen entiteiten van verschillend allooi moeten verdwijnen met als doelstelling de oude Dender terug open te leggen en De Motte beleefbaar te maken.

Aangaande het op te maken gewestelijk RUP: projectzone Kasteelstraat: Een (gewestelijk) RUP is nodig voor de dwarse (gerealiseerde) linten, en dus ook voor de Kasteelstraat. Kosten van gelijk welke aard dienen te worden gedragen door Vlaanderen. Er wordt echter geen prioriteit gegeven aan de opmaak van een RUP voor de Kasteelstraat. Gelet de weinig recurrente overstromingssituaties ter hoogte van de Kasteelstraat, lijkt de prioriteit hier inderdaad niet te liggen. Er wordt onderschreven dat een gewestelijk planinitiatief inderdaad zal nodig zijn, moest dit binnen het A3 alternatief alsnog als sleutelproject worden aangemerkt zoals nu in de synthesesnota opgenomen. Om de hoger gelegen bebouwing in de Kasteelstraat/Kaaistraat te beschermen, is nog niet onderzocht waar de exacte locatie van deze beschermingsdijk zal komen. Hier wordt ook voorbehoud voor geformuleerd.

Het Strategisch Plan heeft **geen directe rechtsgevolgen**, maar verbindt enkel Vlaanderen, de provincie en desgevallend de lokale besturen tot het uitvoeren van het Strategisch Plan via een onderhandeld gebiedsprogramma. De aankoopplicht is erop gericht om eigenaars die nu in onzekerheid leven m.b.t. bv. verbouwingen (zie watertoets) **zekerheid te bieden**. De afweging die nu gebeurt is een strategische afweging en dient verder verfijnd en onderbouwd te worden in verschillende GRUP's die dienen te worden opgestart. Daarin kan de gewenste ontwikkeling in detail worden bekeken.

– Inrichting Oude Dender (VLM)

VLM adviseert voldoende ruimte aan de Oude Dender toe te bedelen. Een oeverzone van minimaal een paar tientallen meter breedte, langs beide zijden, geeft ruimte aan de waterloop (meandering, holle oevers...) en beperkt de impact van de omgeving op de waterkwaliteit. Het streefdoel van de openruimteverbinding tussen de Pamelse Meersen en de Oude Dendermeersen wordt vanuit natuurinrichting sterk ondersteund.

Dit **aandachtspunt wordt meegenomen** in de verdere uitwerking van het project.

– Verhoogde ligging Kasteelstraat (ANB)

In het Strategisch Plan is de realisatie van een openruimteverbinding tussen de Oude Dendermeersen en de Dommelingen opgenomen. Om de barrièrewerking van de weg tegen te gaan dient de Kasteelstraat verhoogd te worden heraangelegd teneinde een ecologische verbinding mogelijk te maken tussen de meersengebieden. Het herevalueren van de functie van de weg is eventueel te overwegen.

Dit **aandachtspunt wordt meegenomen** in de verdere uitwerking van het project.

PROJECTZONE 8

REGIONAAL DENDERPARK

– Uitwerking beschermingsdijk te Zandplaatstraat en Moreelstraat (gemeente Denderleeuw)

Indien er een beschermingsdijk komt ter hoogte van de Zandplaatstraat, is het niet duidelijk hoe hoog, lang en breed deze zal zijn alsook waar deze zal gepositioneerd worden (m.n. woongebied of natuurgebied). Het baart voorlopig nog bekommernissen dat er nog geen gedetailleerde plannen zijn voor de exacte locatie, afmetingen en specificaties van de beschermingsdijk ter hoogte van de Zandplaatstraat. Dit gebrek aan concrete informatie maakt het moeilijk om de potentiële impact op de omgeving nauwkeurig te beoordelen. Op zich wordt wél ondersteund dat dit langse lint wordt beschermd. Er wordt echter meegegeven dat er moet gewaakt worden over de ruimtelijke inpasbaarheid van de dijk en de impact op het gebruik en genot van de particuliere percelen en hun tuinen. Daarbij is het creëren van een trage doorsteek is hier niet wenselijk.

Een **gedetailleerd onderzoek naar de dimensionering en locatie** is noodzakelijk. Het Strategisch Plan is gericht op het vastleggen van de strategie op hoofdlijnen. In de verdere uitwerking van de projecten komen de vermelde aandachtspunten zeker aan bod.

– Historische structuren en gepast materiaalgebruik (Provincie OV)

Bij het beschermen van het stedelijk centrum met verhoogde kades dient rekening te worden gehouden met de (visuele) impact op het aanwezige onroerend erfgoed in de omgeving. Bij voorkeur wordt de nieuwe aanleg op basis van of aansluitend op historische kadestructuren gebaseerd, en worden materialen gebruikt die aansluiten bij deze historische structuren en het aanwezige onroerend erfgoed. Onderzoek of er historische kadestructuren of waterinfrastructuur met erfgoedwaarde (stuwen, dammen, wallen, etc.) aanwezig zijn en vrijwaar deze zoveel mogelijk.

Dit **aandachtspunt m.b.t. materiaalgebruik wordt meegenomen** in de verdere uitwerking van de doortocht. Bij de opmaak van de geïntegreerde ontwikkelingsvisie voor de doortocht (uitvoeringsprogramma 2024-2026) wordt een **onderzoek naar historisch kadestructuren en erfgoed** in de binnenstad uitgevoerd en hoe deze in relatie staat tot de vernieuwde kades.

– Waterkwaliteit van de Oude Dender (VLM)

VLM adviseert sterk in te zetten op een verhoging van de waterkwaliteit van de Oude Dender zodat deze waterkwaliteit minstens een basiskwaliteit bereikt. Momenteel zijn er nog verschillende lozingspunten rechtstreeks op de Oude Dender. Op dit moment heeft de Dender zelf, stroomopwaarts van de lozing Oude Dender in de huidige Dender, een betere waterkwaliteit dan de Oude Dender.

In de volledige Dendervallei moet worden ingezet op het verhogen van de waterkwaliteit. Daarvoor maken de gemeentes een **hemelwaterdroogteplan** op. Waar een afkoppelingsproject ruimtelijk kan gekoppeld aan projecten uit het Strategisch Plan, wordt dit zeker overwogen om mee te nemen als **quick win**. Dendergemeenten kunnen in kader van T.OP Dender ook ondersteuning krijgen bij de opmaak en uitvoering van hun hemelwaterplan.

– Ecologische kwaliteit van de Oude Dendermeersen (VLM)

Er wordt verwezen naar 'beslist beleid met betrekking tot het verwijderen van de bestaande stuwsluis Teralfene'. De tekst vermeldt: 'Het beslist beleid wordt uitgevoerd betreffende het verwijderen van de bestaande stuwsluis van Teralfene en aanpassen van de oevers'.

VLM adviseert om hier de volgende actie toe te voegen: 'en het behoud van plas-dras situaties ten behoeve van avifauna en kwelvegetatie'. Door de verwijdering van deze stuwsluis, komt er een pandverlaging van ongeveer 50 cm op de Dender. Hierdoor zal ook het grondwaterniveau van de Oude Dendermeersen dalen. Het natuurinrichtingsproject doet een optimale inrichting ten opzichte van de huidige situatie (verlagen grondwaterniveau in functie van foerageer/broedgebied watervogels + inrichting meersen in functie van kwelvegetatie). VLM adviseert om naast de aanpassing van de oevers ook aandacht te hebben voor de ecologische kwaliteit van de aanpalende meersen.

Zowel het natuurinrichtingsproject voor de Oude Dendermeersen/Wellemeersen als het stuwenprogramma wordt als **beslist beleid** beschouwd. Deze moeten op elkaar **afgestemd** worden. In kader van het Strategisch Plan wordt bovendien een geïntegreerd raamwerk opgemaakt voor het Regionaal Denderpark, waarin deze nood aan afstemming kan meegenomen worden.

– Toegankelijkheid Oude Dendermeersen (VLM)

Op de kaart staat 'de Oude Dendermeersen worden toegankelijk gemaakt en hydrologisch geoptimaliseerd'. VLM adviseert deze aanduiding ten zuiden van de Oude Dender te plaatsen, het noordelijke deel blijft ontoegankelijk. De toegankelijkheid is enkel voor wandelaars.

Dit is **aangepast in de definitieve versie** van het Strategisch Plan.

– Fietsverbinding langs Appelboomstraat (VLM)

VLM vraagt nog te onderzoeken of de beschermingsdijk ter hoogte van de Appelboomstraat als fietsverbinding wel wenselijk is, gezien de nabijheid van de natuurinrichting in functie van watervogels. De inrichting als recreatieve/fietsverbinding kan hier een storend element vormen voor de rustplaats en het foerageergebied van de vogels.

Dit **aandachtspunt wordt meegenomen bij de uitwerking van de dijk** t.h.v. de Appelboomstraat in het uitvoeringsprogramma 2024-2026.

– Inrichtingsprincipes regionaal Denderpark (ANB)

De definitie van het sleutelproject kan voor volgende elementen worden aangevuld met het herstellen van meanders, weghalen van ophogingen in de vallei en optimaliseren van waterpeilen i.f.v. natuur.

Dit is **aangepast in de definitieve versie** van het Strategisch Plan.

– Ecologische corridor langs de Fabriekstraat (ANB)

De aanduiding van de indicatieve zone vertoont overlap met de aanduiding van het lijnvormige dijklichaam. Een minimale ecologische corridor is echter wenselijk te voorzien.

Op de kaart gebiedsprogramma zijn niet alle meerwaarden aangeduid, daarop wordt gefocust op de strategie in hoofdlijnen per projectzone. Op p104 van het Strategisch Plan, waar de sleutelprojecten in detail worden toegelicht, is **een groenblauwe corridor t.h.v. Fabriekstraat** opgenomen.

PROJECTZONE 9

WELLEMEERSEN – EREMBODEGEM – AALST

– Bedrijventerrein Erembodegem-Dorp (Stad Aalst)

Bij grote wijziging van de huidige activiteiten kan een onderzoek naar herlocalisatie naar het bedrijventerrein Siesegem op langere termijn voor alle betrokken actoren een opportuniteit zijn. In de zone achter het bedrijf (richting Gates, nabij Wildebeek/spoorweg) is een groot perceel kunstmatig opgehoogd en dus als laaghangend fruit te beschouwen bij het zoeken naar extra ruimte voor water.

Het bedrijventerrein Erembodegem-Dorp is **op basis van bilaterale gesprekken met de stad geschrapt** uit het overzicht van te herlocaliseren activiteiten als opportuniteit bij grote wijziging. De visie voor dit bedrijventerrein maakt onderdeel uit van het stedelijk Masterplan Erembodegem. De zone achter het bedrijf kan als **quick win** in de eerste fase van het uitvoeringsprogramma 2024-2026 onderzocht worden.

– Toekomstgerichte locaties beschermen (Stad Aalst)

De principeschetsen zoals opgenomen onder hoofdstuk 2 “Toekomstgerichte locaties beschermen” (Ninove) zijn ook nuttig voor Aalst, waar de overstromingskans klein is maar het wel de moeite loont te weten wat de overeenstemmende peilen zijn, niet alleen voor T1000 of T100 maar ook voor nog 1 of 2 tussenliggende terugkeerperiodes (huidige toestand en klimaatadaptief scenario). Het model laten lopen voor die tussenliggende periodes kost wel tijd en geld maar anderzijds kost het baseren van beleidsbeslissingen op beperkte info een veelvoud omdat men dan altijd worstcase moet ontwerpen. Kan zo'n principeschets ook opgenomen worden als illustratie in het plangedeelte voor het stedelijk gebied Aalst (zowel op- als afwaarts pand t.h.v. de sluis Zeebergkaai, t.h.v. de stedelijke kernen Erembodegem en Aalst), voor bijvoorbeeld Erembodegem - Weggevoerdenkaai/Hogeweg en voor Aalst ter hoogte van R41?

Het opgemaakte watermodel voor het Strategisch Plan is **beschikbaar voor het volledige studiegebied** tussen Geraardsbergen en Dendermonde. Op basis van dit model kan voor de doortocht van Aalst vrij eenvoudig waterpeilen worden bepaald voor verschillende terugkeerperiodes. **De gevraagde waterpeilen zullen worden overgemaakt.**

– Toekomstige ontwikkeling tussen R41 en Denderstraat (stad Aalst)

Op het gebied linkeroever tussen de R41 en Denderstraat moet er nog veel ontwikkeld worden. Is hier de mogelijkheid om te werken met een algeheel hogere vloerpas voor de gebouwen en ook een hogere aanleg van de tussenliggende infrastructuur?

Deze vloerpas wordt het best bepaald door d.m.v. het **watertoetsadvies** i.k.v. concrete projecten.

– Ecohydrologische optimalisatie van de Osbroek-Gerstjens (Stad Aalst)

De stad haalt aan dat binnen deze zone er cruciale afvalwaterinfrastructuur (collector Aquafin) is gelegen waarop een groot deel van Erembodegem is aangesloten. De ruimte wordt druk gebruikt voor natuurgebonden recreatie. Welke maatregelen inzake waterbeheer zijn er binnen dat gebied op termijn nog mogelijk? Dit moet vooraf uitgeklaard worden.

Er is daarnaast sprake van het optimaliseren van de beek van de Lege Voshollen (eigenlijk de combinatie van een deel van deze beek en een deel van de Zomergembeek), maar enkel het gedeelte overwegend gelegen in Osbroek-Gerstjens. Voor de stad is het aangewezen dat de volledige beken in beschouwing worden genomen, d.w.z. de volledige Zomergembeekvallei (± Kluisdreef/golfclub tot aansluiting op de beek van de Lege Voshollen nabij de Schietbaan) en de Beek van de Lege Voshollen vanaf Vinkenlaan, via Jagershoek tot aan de monding in de Dender.

Bij het verlagen van de Denderoevers is ook de vraag aan de orde welk doel de beschikbare ruimte eerst moet dienen: de plaatselijke bergingsnaden of deze van de Dender? Waar kan de stad op termijn nog terecht met het hemelwater van een groot deel van Erembodegem?

Deze **aandachtspunten worden meegenomen** bij het opstellen van de na te streven ecohydrologische doelstellingen voor de meersen in de tweede fase van het uitvoeringsprogramma (2026-2030).

– Herlocaliseren bedrijvigheid Wellemeersen (VLM)

Ter hoogte van de Wellemeersen worden twee locaties 'herlocatie bedrijvigheid' aangeduid. Het is onduidelijk waarom deze beide locaties expliciet als 'herlocatie' zijn aangeduid op de kaart. Beide locaties in het habitatgebied Wellemeersen, cf. kaart p. 65, hebben vandaag geen bedrijvigheid. De meest zuidelijke locatie omvat reeds enkele jaren leegstaande gebouwen. De noordelijke locatie heeft enkel een woonfunctie. Een uitdoofbeleid, cf. de doelstellingen habitatgebieden, is hier op zijn plaats.

In de definitieve versie van het Strategisch Plan is de omschrijving "Herlocalisatie bedrijvigheid" gewijzigd naar "**Activiteit herlocaliseren bij grote wijziging als opportuniteit**". Deze activiteiten (bedrijvigheid, woningen...) krijgen geen beschermingsmaatregelen. Er wordt vanuit het Strategisch Plan voorgesteld deze te verwerven in functie van valleierherstel indien ze te koop worden aangeboden.

– Ecohydrologische optimalisatie van de Osbroek-Gerstjens (VLM)

Het verlagen van de Denderoevers ter hoogte van de Gerstjens lijkt VLM niet haalbaar door het gegeven dat Gerstjens een stedelijk karakter en ook een recreatieve doelstelling heeft. Wel kan het waterniveau ter hoogte van Beek van één Hol (in de studie aangeduid als Beek van de lege Vosholen) verhogen door lokale verontdieping, meandering, etc.

Het verlagen van de Denderoevers of instroming Denderwater in het gebied is daarentegen wel wenselijk – en mits het behalen van een voldoende hoge basiskwaliteit van het Denderwater – voor het gebied ten noorden van de E40. Hier is de doelstelling een inrichting in functie van foerageer-, broedgebied van watervogels.

Deze **aandachtspunten worden meegenomen** bij het opstellen van de na te streven ecohydrologische doelstellingen voor de meersen in de tweede fase van het uitvoeringsprogramma (2026-2030).

– Ecohydrologische optimalisatie van de Osbroek-Gerstjens (ANB)

In Osbroek-Gerstjens is een ecohydrologisch onderzoek uitgevoerd i.k.v. de natuurinrichtingsproject. Voor bepaalde zonevreemde woningen in de Wellemeersen is eveneens een proactief aankoopbeleid wenselijk. Cf. bedrijfsverplaatsing wordt eveneens een proactieve benadering voorgesteld.

Bij uitwerking van het voorkeursalternatief is ervoor gekozen om de **directe impact op bedrijvigheid zoveel als mogelijk te reduceren**. Wel wordt voor een aantal bedrijfsgebouwen aangegeven dat ze op termijn het best zouden verwijderd worden. Dit is binnen het Strategisch Plan en het gebiedsprogramma benoemd als een opportuniteit. Er wordt m.a.w. niet actief ingegrepen, maar wanneer zich een opportuniteit voordoet -bv. bij stopzetting van de activiteit- zal getracht worden deze panden te verwerven en te verwijderen.

PROJECTZONE 10 MESPELARE – WIEZE – OUDEGEM – DENDERMONDE

– Ecohydrologische optimalisatie van de Beneden-Dender – Grote Meers (Stad Aalst)

Onder “Krachtlijnen ontwikkelingsvisie” staat geschreven dat: “Op linkeroever wordt gezorgd dat de Grote Beek en Molenbeek voldoende bufferruimte krijgen en ook bij hoge waterstand op de Schelde en Dender kunnen blijven afvoeren, teneinde wateroverlast aan de Berkenlaan (Gijzegem) en Scheutlage (Mespelare) te voorkomen.”.

We vragen hier een duidelijker formulering: Wellicht de eenvoudigste oplossing om het waterprobleem in deze ondeskundig ingeplante woonwijken op te lossen is een bijkomend uitwateringsgemaal op de Molenbeek ter hoogte van de geplande sluis. Dat uitwateringsgemaal voor de Polder moet ervoor zorgen dat ook bij aanhoudende hoge waterpeilen op de Dender het gebied zijn water kan afvoeren naar de Dender. Dat heeft gezien de omvang van het gebied geen impact op de Dender maar des te meer op het gebied zelf. Het pomp-gemaal moet dusdanig afgesteld worden (regels inzake het beheer van het gemaal) dat de overstroming van het onbewoonde gebied niet wordt verhinderd. Het doel is water in woningen te vermijden. Dat is geen eenvoudige, maar wel haalbare opgave. Hieromtrent is breed en grensoverschrijdend overleg nodig en een ecohydrologische gebiedsstudie met het nodige ontwerp. Ook hier moet een evenwicht bewaard worden tussen de verschillende doelstellingen voor het gebied. De focus van de studie en latere acties dient te liggen op de waterproblematiek van het gebied, met koppelkansen voor landschapsherinrichting en ecologie (studiegebied Hogedonk, verlengde van nationaal park Scheldevallei).

Ook het aspect van de diverse doelen die de beschikbare ruimte moet dienen is hier van toepassing. In dit gebied is er nog veel ruimte om water afkomstig van verharde oppervlakte vast te houden.

In de zone tussen de achterzijde van de bedrijven en de Denderboorden wil de stad het water afkomstig van de bedrijven in het Wijngaardveld opvangen en afvoeren via een gracht parallel aan de Dender tot het gebied onmiddellijk afwaarts de overslagzone (laad- en loskaden naast de hondenschool). Ter hoogte van het regionaal overslaggebied is dit een overdekte gracht. De stad wil hiermee aan de bedrijven een collectieve oplossing aanbieden om hun hemelwater gezamenlijk te bufferen gezien er binnen hun percelen veelal geen ruimte beschikbaar is. Dit moet ook samen bekeken worden met de kaart bij projectzone 10 en de kaart bij valleierstel Aalst-Dendermonde, waarbij men aangeeft dat men de overstromingsdynamiek vanuit de Dender wil bevorderen. Hierbij dient ook vermeden dat ruimte voor overstroming vanuit de Dender die ruimte bezwaart die de stad wil gebruiken voor buffering van water afkomstig van verharde oppervlakte, in hoofdzaak van de bedrijven van het Wijngaardveld. Die ruimte is recent ingekleurd als gebied dat kan overstromen. Ook hier dient een belangenconflict met de stad voorkomen door samenspraak en evenwicht.

Deze **aandachtspunten worden meegenomen** bij het opstellen van de na te streven ecohydrologische doelstellingen voor de meersen in de eerste fase van het uitvoeringsprogramma (2024-2026).

– Beneden-Dender rechteroever - Herdersem Meersen – Viestermeers (Stad Aalst)

Er wordt aandacht gevraagd voor de prioriteiten en focus op het oplossen van de waterproblemen (pompgemaal en optimaliseren beekprofielen) met koppelkansen voor ecologie.... Samenwerking met en tussen Aalst, Dendermonde, Lebbeke, provincie, Natuurpunt, DVW is noodzakelijk.

Deze **aandachtspunten worden meegenomen** bij het opstellen van de na te streven ecohydrologische doelstellingen voor de meersen in de tweede fase van het uitvoeringsprogramma (2026-2030).

– Veilig overstroombare tuinen + trajectbegeleiding individuele bescherming Alfons De Cockstraat – Mevisstraat (stad Aalst)

Ook hier aandacht gevraagd voor de noden in functie van de lokale wateropvang.

De trajectbegeleiding zal de **waterproblematiek inderdaad integraal moeten bekijken** en dus aandacht schenken aan het risico op wateroverlast op niveau van de woning, zowel vanuit de Dender als vanuit zijwaterlopen, riolering en door afstroming.

– Veilig overstroombare tuinen Oude Heirbaan (stad Dendermonde)

Voor het grondgebied Dendermonde wordt 'F26 Oude Heirbaan' aangegeven inzake 'veilig overstroombare tuinen'. Aangezien de tuinen deels in overstromingsgevoelig gebied liggen, is dit logisch. Inzake 'Onbebouwde ruimte vrijwaren' wordt in het kader van het project 'Warm Dendermonde' momenteel een locatie-onderzoek opgestart i.f.v. een site voor warmteproductie. Hierbij is één van de locaties gelegen in de op kaart aangegeven onbebouwde ruimte die men wil vrijwaren; dit terwijl het geen overstromingsgevoelig gebied betreft. Ligging aan bevaarbaar water i.f.v. een loskade biedt voor een geschikte locatie een grote meerwaarde. Er wordt gevraagd dat het Strategisch Plan de realisatie van het project 'Warm Dendermonde' mogelijk houdt, want het project past o.a. in het streven naar het versterken van watergebonden bedrijfsactiviteiten benedenstrooms Aalst. Concreet wordt gevraagd om op de kaarten in het Strategisch Plan de 'te vrijwaren onbebouwde ruimte' in te perken in deze omgeving.

De aangeduide locaties op de kaart voor "het vrijwaren van onbebouwde ruimte" zijn gebaseerd op de uitgevoerde watermodellering, en hebben een overstromingsrisico met terugkeerperiode van 100 jaar (T100 in hoog klimaatscenario). Momenteel kan er op deze plek niet gebouwd worden en is dit vanuit het watersysteem af te raden. Het lijkt zinvol in kader van het project Warm Dendermonde een integrale afweging te doen voor alle mogelijke locaties. Indien volgens het locatieonderzoek deze plek geschikt wordt bevonden, moet op basis van de wateradviezen maatregelen bepaald worden en ruimte voor water gecompenseerd worden. Er worden voor deze plek **geen beschermingsmaatregelen** voorzien in het Strategisch Plan.

– Zavelputten als potentie voor ruimte voor water (stad Dendermonde)

Voor het grondgebied van Dendermonde, wordt het verruimen van de spoorwegbrug over de Dender te Oudegem aangegeven. Het college van burgemeester en schepenen geeft als potentie voor G. en H. nabij Dendermonde het gebied De Zavelputten aan, waar momenteel reeds waardevolle natuur aanwezig is, die verder kan worden versterkt door 'G. ruimte voor water te maken' en/of de 'H. overstromingsdynamiek vanuit de Dender te bevorderen'.

In overleg met de programmacoördinator kan de **samenhang tussen dit project en de andere projecten in het gebiedsprogramma onderzocht worden**. Hierrond kunnen afspraken gemaakt worden om de uitvoering van de projecten op elkaar af te stemmen.

– Valleibreed project Beneden-Dender/ Linkeroever Grote Meers (stad Dendermonde)

Op basis van een ecohydrologisch onderzoek worden inrichtingswerken opgestart voor de hydrologische optimalisatie van het volledig meersengebied, rekening houdende met de vooropgestelde doelstellingen in kader van Nationaal Park Scheldevallei, met inbegrip van het optimaliseren van het watersysteem van de Grote Beek en Molenbeek en de bescherming van de woonwijken Berkenlaan en Scheutlage.

Opname van deze actie bij goedkeuring van het document door de Vlaamse regering is positief, want biedt antwoord op de vraag van de stad cf. vroegere adviezen, om woonwijk Scheutlage (Mespelare) te beschermen tegen wateroverlast. Het college van burgemeester en schepenen vraagt ook om het versterken van de waterbuffering in de beken rondom Oudegem en Mespelare in deze actie op te nemen.

Deze **aandachtspunten worden meegenomen** bij het opstellen van de na te streven ecohydrologische doelstellingen voor de meersen in de eerste fase van het uitvoeringsprogramma (2024-2026).

– Valleibreed project Beneden-Dender/ Rechteroever Herderssem Meersen – Viestermeers' (stad Dendermonde)

Op basis van een ecohydrologisch onderzoek worden inrichtingswerken opgestart voor de hydrologische optimalisatie van het volledig meersengebied, met inbegrip van het verlagen van de Denderoevers en het openleggen en aansluiten van meanders. Ook aan de Oude Dender te Dendermonde bevinden er zich oude Dendermeanders. Vraag om deze Dendermeanders toe te voegen aan deze actie.

Deze **aandachtspunten worden meegenomen** bij het opstellen van de na te streven ecohydrologische doelstellingen voor de meersen in de tweede fase van het uitvoeringsprogramma (2026-2030).

– Doortocht Oude Dender (stad Dendermonde)

In het gebiedsprogramma ontbreekt de 'doortocht Oude Dender doorheen het stadscentrum van Dendermonde'; er wordt gevraagd om deze op te nemen in het Strategisch Plan. Door het graven van het Denderkanaal is de waterveiligheid van het stadscentrum reeds structureel verbeterd; de Oude Dender die nog doorheen het stadscentrum loopt is momenteel een afgesloten waterlichaam. Gekoppeld aan het realiseren van een sluis tussen Denderkanaal en Oude Dender kan dit waterlichaam terug actiever gebruikt worden. Er wordt hiervoor verwezen naar de ruimtelijke studie 'De Dender loopt' die reeds deels gerealiseerd werd door en i.s.m. De Vlaamse Waterweg, alsook de lopende opmaak van het Masterplan Vestinggordel, waarin er ook een herinrichtingsvisie wordt uitgewerkt voor het gedeeltelijk openleggen van de Oude Dender.

In overleg met de programmacoördinator kan de **samenhang tussen dit project en de andere projecten in het gebiedsprogramma onderzocht worden**. Hierrond kunnen afspraken gemaakt worden om de uitvoering van de projecten op elkaar af te stemmen.

– Opwaardering Dender naar 1350 ton (stad Dendermonde)

Bestaand deel Denderkanaal aan de Dendermonding dat in het verleden reeds werd opgewaarderd naar 1350 ton. Er wordt gevraagd om ook voor dit deel van de Dender acties op te nemen in het gebiedsprogramma van het Strategisch Plan (Doortocht?);

- De bestaande Tijsluisinfrastructuur werkt reeds enkele decennia goed, maar begint op leeftijd te komen. Daarom vraagt de stad Dendermonde dat De Vlaamse waterweg - die deze infrastructuur beheert - ervoor zorgt dat deze te allen tijde in goede staat blijft, i.f.v. het scheepvaartverkeer én bij het beheersen van de waterveiligheid in de Dendervallei. Hierbij wenst de stad dat de bestaande voetgangers- en fietsverbinding in de huidige Tijsluisinfrastructuur ook in de toekomst behouden blijft.*
- Vanuit het Denderkanaal wordt er gevraagd om via een sluisconstructie ook een link te creëren tussen het Denderkanaal en de Oude Dender. Hierdoor zou er waterveilig in de binnenstad een aanlegsteiger voor pleziervaartuigen kunnen gerealiseerd worden. Hierdoor kan de ligging van Dendermonde langsheen Schelde en Dender voor waterrecreatie maatschappelijk gevaloriseerd kan worden.*
- De infrastructuur van het Denderkanaal (1350 ton) aan de monding in de Schelde is gedurende de nachtelijke uren zeer sterk verlicht, wat i.f.v. nach fauna negatieve effecten resorteert. Dit terwijl het ecologisch grote meerwaarde biedt om de ecologisch waardevolle én verder te versterken Sint-Onolfspolder en het oostelijk gelegen Meirdamgebied (project Wetland4Cities Natuurpunt) voor fauna beter met elkaar te verbinden over de Dendermonding heen. Daarom wordt er gevraagd om de huidige overdadige verlichting in deze sluisomgeving te beperken tot wat functioneel echt nodig is, gericht te verlichten én gebruik te maken van nach fauna vriendelijke verlichting.*
- Aan de huidige Tijsluis gebeuren er momenteel laad- en losactiviteiten van vrachtwagen op schip en omgekeerd door verschillende bedrijven die gevestigd zijn in en rond Dendermonde. Aanrijden gebeurt vanaf de N406 via de straat Nieuwe Tijsluis – een straat die daarvoor geschikt is – maar het wegrijden gebeurt nu via o.a. de woonstraat Sint-Onolfsdijk die niet geschikt is voor structureel gebruik door vrachtverkeer. Daarom wordt gevraagd aan De Vlaamse Waterweg om op korte termijn een volwaardig keerpunt uit te bouwen voor vrachtverkeer aan de Tijsluis zodat het vrachtverkeer ook via de straat Nieuwe Tijsluis kan terugkeren naar de N406. Op middellange termijn moet het de bedoeling zijn om voor deze laad- en losactiviteiten op de site Oude Briel én op de site Verko (bedrijventerrein Eegene) een duurzaam alternatief te bieden via uit te bouwen regionale overslagcentra (ROC), zoals aangegeven in het actieplan (actie 7.2 – thema vrachtverkeer en logistiek) van het goedgekeurd mobiliteitsplan van de Vervoerregio Aalst.*

De opwaardering van de Dender tussen Aalst en Dendermonde is opgenomen als een **parallel project**. De gevraagde aandachtspunten zullen daarin worden meegenomen door **De Vlaamse Waterweg nv**.

